

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״נ

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״נ מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

קשיא ודביש מתרלים ודביח הלל לא קשיא מידי כדאמרינן מאי בלא רישא דלא פליגי ומאי שנא ביפא דפליגי לא קשיא לכו אלא שוגגהא הוה מתניחא אחיה שפיר לנית הלל ואין דבר מהקשה נזכר אלא שאמרו צפרק הכותב (דף פ"ג) נפקא מינה לשומרת יבם שאני לריבין לומר נפקא מינה לשומרת יבם לאיצא דביח שאני אלא דסברי דאביי ורבא קאמרי צהירולא דמתניתין וזכור אין אני מודק לרב הוזכר ז"ל שהוא כתב שאפילו נזכרו ללא צדו שצכניסב לאחיו אין לו פירות עד שיכנסו שאני אומר אף צהייה ולפירות יחלוקו מחלה שלו אוכל פירות מחלה שלה אוכלת היא פירות ומיחו אינו פודה אותה כלל דתחת פירות דלאן ברזל לא תקמו דמיון כלל והיינו דאמרינן אין היבמין חייבין לפדוה :

דוקא דמתניתין כותיה דאביי ואפי"ג דקשיא מחה סי' אכל רבא לא דיקא מתניתין כותיה וקשיא ליח מחה ובתוספות מפרשין דביחי לפירות מדידים נית שמאי שאין נו ליבם משום דאינה אלא ספק נשואה וכו' ודאי ואיכא ספק אכל מחה כולו והללו נזאין לירש כסברא דרבא :

ובר"ב שחכא כחובתה על נכסי בעלה כהלשון מפורש בכחובות :

דף י"ט ע"ב אמר רב אין כופין פירש"י ז"ל דאמנתו חליבה קודמתה קאי כלומר שאם רבא נשוי יבם

אין כופין אותן לחלוץ וקשיא נא איי למכ לכו נכבנא נשפתא ביבוס תחלה לימרו לכו זילו חלולו ואם לא רלו ילכו ויצמו. ועוד מאי האי דאמר רב דבדרידך תלא רחמנא י"ג יבוס רמח עליה למזכר ומיחו כדי שלא יהא כפוגע בערוה אמרו חכמים שיחלוץ. ועוד כתב רש"י ז"ל ומיחו היכי דאיכו זכי ליבומי ואיכו אמרה לא נטיגא ליה ואמרה דברים ניכרין אי מליגין לאטעווי ונומר נו חלוץ לה על מנת שתתן לך מאתים זח מטעין ליה וחי לא כייפינן ליה חלוץ לה דאמר רב ששה (בפרק קמא דף ד') מיין ליבמה שנפלה לפני מוכה שהין וכו' כמו שכתוב בפירושו ואין דבריו נכאן נכונים דמאי דאמר רב ששה שומרת יבם שנפלה לפני מוכה שהין דוקא קאמר והוא מן הנמנין במתנתו בכחובות (דף ע"ו) שכופין אותן להוציא וקמ"ל רב ששה שכסם שכופין בצעל כך כופין ביבם ואין אומרינן יבעול ויוליא כדי לקיים מצות יבוס וכן נמי בורסי מלוחין שכופין אותן נהוציא הוא חבוה שאמרו יכולה היא נומר לאחיה הייתי נולה לקבל ולך איני רוצה לקבל טעמא משום דאיכא למימר הכי ה"א איניש אחירינא אין כופין ופי"ג שגו אותה משנה גבי אלו שכופין אותן להוציא ומה שהביא רחיה מדאמרינן. התם (שם דף ס"ד) אין כותבין אגרה מרד על שומרת יבם אדרכה קשיא ליה ז"ל דאי ס"ד כופין אותן לחלוץ אגרת מרד נכעשה דלא כתבין אטוולו ששניו שכופין אותן להוציא לריי לכו נומר שמוציאין ונותנין כתובה אלא שמע מינה שאין כופין נחלוץ ופי"ג נחלוץ אס כותבין עלי אגרת מרד אי לאו ואסיקנא הכה דלין כותבין מדרכי ווחנן דאמר מצות חליבה קודמת וכוין שקודמת אין חוסמין אותה שלא לקיים מצוה כהלכתה ורבינו אלפסי ז"ל פסק שכותבין אגרת מרד על שומרת יבם משום דהלכה כמשנה ראשונה שהרי חזרו לומר מצוה יבוס קודמת וכן עיקר ותו קשיא לדברי רש"י ז"ל מהא דתני בפרק ב"ש (דף ק"יז) הנודרה הנאה מיבמה צהיי צעלה ומה כופין אותה לחלוץ לאחר מיתה צעלה מנכסין ממנו שיחלוץ לה והא נחבונה לכך לפי צהיי צעלה מנכסין ממנו ואין כופין אלמא מותרת ביבמה אין כופין אותה לחלוץ וכו' נראה מדברי רש"י ז"ל שהוא אינו דן לכופי לחלוץ אלא כשהנהגה אמהלא לדברי אלא שלא היה לו להביא ראיה מאין כותבין אגרת מרד על שומרת יבם ובעל הלכות ז"ל כתב הכי דמי אמרה לא ניחא ביבם ליה לה כחובת דמי אמר רבנן איה לה כחובת הי"מ כי נפלה קמי מוכה שהין דלא חסמין לה ואי לא מיבמה עקטה כחובתה ואיה רבנן דפליגי ואמרי מ"מ מבטי למיתן לה כחובתה בין דנפלה קמי מוכה שהין בין דלא נפלה קמי מוכה שהין ושדח ממתיבחה דסורא דליה לה ועבדינן לה ככלתיח דרב צבדי כי תפוסא לא תפקינן לה וכי לא תפוסא לא היבמין לה פי"ג. חו היא מחלוקתן של שתי ישיבות בכותבין אגרת מרד כמו שכתב רבינו הגדול ז"ל בכחובות אכל אף מכאן נלמד שלא אמרו כופין אלא

משום דקבורה תחת עיקר כתובה או תחת נדוניה תקינו לה אס יורש כתובה ממנה כגון זה קוברה תחת עיקר דהא מ"מ מינה דידה ירית ואם אינה ראויה לטול כתובה כגון האשה שמתה צהיי בעלה קוברה תחת נדוניהה אכל ארוסה שמתה כיון שאינה ראויה לטול כתובה ונדוניהה אינו יורש איתה אינו קוברה וכן נראה דברי רש"י ז"ל בכחובות וממה שכתב רבינו יצחק ז"ל בפרק הכותב נראה שהוא מפרש כן וקסבר ידו כידה כלומר אביי דקא מוקי לה למתניתין הכי סבר ידו של בעל כידה ורשות שניהם שהו חכמים נזכרים בין מחיים בין לאחר מיתה הילכך כשם שאם מתה אשה [יש כאן חסרון דברים ח"ל הרשבי"א דמנו שאלו מהה היא נחרוקו זכותה אלא כבעל וישיגה כך כשמה הוא נחרוקו זכותו אלא האשה ותטול היא כל הנכסים] נחרוקה הרשות לעלמה אפילו במקום יבם וקמו להו כולוה נכסים הנכסין והיואלין עמה בחזקת יורשי האב לבי"ה ובי"ש סברי מחיים ודאי ידו כידה ונפקא מינה לכותב נאשמה נשואה דין ודברים אין לי נזכסין שלא אמר כלום ולענין תקנת נשואה ומיחו לגבי יבם כיון דיבם במקום אח קאי ומספקא להו אי ירית אי לא ירית הילכך יחלוקו ורבא אמר אי דנפלו לה כשהיא תחתיו דבעל דכ"ע ידו עדיפה מידה לענין דבר זה שאם מתה היא נכסיה לבעלה ואם מה הוא ואף על פי שאין יורשיה וירשין אותה אס היתה שומרת יבם לא נחרוקה הרשות לעלמה אלא יבם נטול את כולם במקום אחיו ובדבר זה ידו עדיפה מידה וכשהתקדק בלשון שכתב שם תנין שזכה פירוש לפירושו ופי פירוש זה נכסין בחזקת דקאמרי ב"ה במתנתו על כרחק בחזקת יורשי בעל דלא גרעי מנכסי מלוג שלה שהן בחזקתן וכבר פסק רבינו ז"ל כרבא בפרק הכותב וזה שכתב משנה זו שחס מפני שהיא שנוי בשומרת יבם שנפלו לה נכסים כשהיא שומרת יבם נמלא הכלל העולה גידונו בשומרת יבם שנפלו לה נכסים כשהיא שומרת יבם בין שעשה בה מאמר בין שלא עשה בה מאמר מוכרת ונותנת וקיים דלא קני מאמר לבי"ה כלל אלא לדחות לרה מן היבוס מדרכנן נפלו לה כשהיא תחתיו דבעל ומתה יבם יורשה בכל וכן כחובה וככסי לאן ברזל בחזקת יורשי בעל העולם אלא שאם מתה קוברה תחת כחובתה דהיינו נכסי לאן ברזל ומסתברא דכל הכי מילי ליתנהו אלא בשנפלה מן הנשואין אכל מן האירוסין מי עדיף מאחיו דתתי מכתו ואפי"ג דאיכו לא צבי חופה ואחיו צבי חופה מ"מ לא מלינו לירש מה שאין לו לאחיו ודכ"ע לא פליגי עמי דעולא בכה סברה דתע דאמר רבא הוה דנפלה ליה כשהיא נשואה וגא קאמר חידי וחידי לא שגא נפלה ליה ארוסה ולא שגא נפלה ליה נשואה אלתא ליכא דפליגי במן האירוסין שאין לו ליבם יותר מאחיו הילכך מוכרת ונותנת וקיים דידי ארוסה עדיפה מידו וכדמוכח בפרק הכותב (דף פ"ג) ובעל הלכות ז"ל פסק כאביי וברב רבי משה ב"מ מיימון הספרי ז"ל כתב בהגורו שומרת יבם שחכה אפילו עשה בה אחד מן האחין מאמר המשפחה בית אביי יורשין נכסי מלוג שלה ואני נכסי לאן ברזל וירשי בעל יורשין כחובתה עם חיי נכסי לאן ברזל וירשי בעל חייבין בקבורתה הוואיל והן ירשו כחובתה וגרחה שהוא מפרש דהווא דאביי ורבא לפרוקה גב"ש איתמר והכי פירושה לעולם דנפלה ליה כשהיא נשואה וזיקה עושה ספק פנויה לענין נכסים כדאמרינן לעיל הילכך רישא דנפלו לה נכסים כשהיא שומרת יבם והוחזקו נכסים לפני משפחה עליו להביא ראיה שיש לו בהן זכות של כלום לפיכך מוכרת ונותנת וקיים סיפא דנפלו לה כשהיא תחתיו דבעל והואיל וידו כידה זו צבה לירש והללו נזאין לירש הילכך יחלוקו ובי"ה פשיטא להו דזיקה לאו נשואין עושה הילכך נכסי מלוג בחזקת יורשי האב אכל נכסיו לאן ברזל מספקא להו אי נתנו לגבות מחיים אס לאו והואיל ושניהם נזאין לירש ויחלוקו כבר קפרא דבי' מי שמת (דף ק"יח) ורבא אמר אי דנפלו כשהיא תחתיו דבעל דכ"ע ידו עדיפה מידה ודאי סבירא לן בכל מקום דאיכו מוחזק טפי מינה הילכך לבי"ש דמספקא להו זיקה אי נשואין עושה נכסים בחזקת יורשי בעל הן ומיחו לבי"ה פשיטא להו דאפילו אירוסין ודאי אינה עושה הילכך לא שגא נפלו כשהיא שומרת יבם ולא שגא כשהיא תחתיו דבעל לעולם נכסים בחזקת יורשי האב ואפילו נכתובלה. חכ הפירוש נחא ומתקבל דכולה שכתב מחלה ועד סוף דבי"ש

אלא כמזכיר שחין וכן כתב רבינו ז"ל בענין אלו שכוּפין אותן לכוּפיהו בשליחי המדיר ומי שרוצה לפרש דלאו דוקא מוכח שחין יכול הוא לומר שפירוש אין חוסמין אותה לא שכוּפין אותה לחלוץ אלא שאין כופין אותה להחייבם ואין כותבין עליה אגרת מרד אלא משיחין להם עלה הפוגעת להם ודאמר רב אין כופין ארישא דמתניתין קאי דאף על גב דמן התורה מלוא יבוס קודמת אין כופין אותה ליבוס דבדידיה תלא רחמנא וכן נמי תיקן רב יבוסה בגמרא משום דחזרו לומר יבוס קודם הא למאן דאמר תליגה קודמת אין אומרין להם כלום ומזה נמי מסתוּיעין דברי הגאונים שפוסקין יבוס קודם כמסקנא דשמעתא וכתרלתא דרבא במתניתא ואין בה בית מיתום ואף על פי שבלרפתים חוששין לה מכה דמי בר קפרא נפיק בית שמאי (דף ק"ט) כאלא שאלו ומדקאמר רבי פדת אמר רבי יוחנן חבט לחלוץ נזקקין נו חבט יבוס אין נזקקין לו נפרק אע"פ (דף ס"ד) ולכן זה אין לחוש דמסקנא דשמעתא בדוכחה עדיפא דהא סלקא גמרא דבדידיה ודכתרה הוא ולפי נוסחתו של רבינו ז"ל שהוא גורם המר רב אבי אמר רבי יוחנן אמוראי ניבחו לדידי א"ע נמשכה אחרונה אין נזקקין וליה לא סבירא ליה מ"מ דרבים ומסקנא עדיפא מכולהו בלא ספיקא

ומשמע לי דלכך הכרח לרבא שאנו הבא ענ יבמחו אנוס ומיירא לא קנה דהא חיבו דריש יבמה יבא עליה למארה ואין דרשינן בעל כרחיה והאיך איפשר שיבא זה בפוגע בערוה והולד נמחר ורחמנא רביה לקנייה אלא ודאי לאבא שאלו לא קני יבמה הדבר מוכרח שהלכה כדברי חכמים ממכה סוגיות שפרק הבא על יבמחו (דף י"ג וי"ד) דשולחו אמוראי מודו בכו דקנה :

פקפק הרב ראב"ד ז"ל במה שאמר רבינו הגדול ז"ל דהלכה כר' יוחנן משום דלא אתמר מנינא דתלה אלא בפלוגתא דהרווייבו בלחוד והכא שמואל קאי כריש לקיש ואין דבריו של ר' יוחנן במקום שנים וכן אמר בפסקא דרב אחא ורבינא לקולא דבין דאיכא רב אשי דפליג בה וסבר כריש לקיש הלכתא כותיה ודברי רבינו ז"ל נראין דתלת מילי דמנינן דלא כרבי יוחנן הניח כותיה דריש לקיש בכונתו ואפילו הכי מני לכו אלמא אפילו משום סייעתא לא משכה אחריתא והכא גבי לשון מתכה פלוגתא דאמוראי אחריתא טובא היא דרב נחמן ורב הוננא ורב ששת ורבי אלעזר אגמא ליבא אפילו כדדי אחריתא דיתא לריש לקיש אלא כדני תלה וכן כדדי אחא ורבינא וכן כדאבי ורבא כל הכי דפליגי אזונין בתי בלא דידכו ואע"פ דפליגי אחריתא כדדייכו כי הויה דריחיה חלל וטעמיה חמרא נבבא בתי (דף ל"ה ו"ז) ועבודתו כוכבים ומזלות (דף ס"ו) וכי הכא דריחא מילתא בפסחים (דף ע"ו) ועכו"ם (דף ס"ו) שהן מפורשות בהלכות ובעל הנכות ראשונות כהן כגשון רבינו ומוסיף עליו אמר ואע"פ דרב אבי ס"ל כריש לקיש רב אשי ורבינא דבדי רב אחא הלכה כרבינא דרב אחא ורבינא לגבי רב אשי בתי יתיר מתייבחו. ולא חקשי נך משום דמסתמינן הניח כותיה דריש לקיש יותר מתייבחו כגון נשא ונתן נפרק קמא דע"פ (דף ר') וכן גבי טמא שנגע בקדש נפרק אלו הן הלוקין (דף י"ד) דכתיב לביע קשיא אלא שאין למדין מן הכללות במקום שהגמרא מפרשת כדדיא כאלה מהן הא בסתומות למדין ומשיבין : סתיב רב הוננא שלשה אחין וכו' הא דלא מותבי ממתינתין דארבעה אחין (דלעיל דף כ"ו) כדמתבי ר' יוסי בר חנינא לרבי יוחנן בפירקין (דף כ"ז) ואמאי ליקום חד מתייבחו ולחלוץ לה לשייה וחתיה ראשונה לגבי אידך כיבמה שהותרה ונאסרה יחזרה ובהותרה חזרו להתיר בהלכות משום דאיכא למימר בתי לא אחרין אי משום גזירה אי משום שאסור לבטל מלות יבמין והא דלא מותבי הכא מהך מתניתא משום דמתניתין עדיפא ליה א"ע משום דהא מיתוקמא כריא ובהיא לא מתוקמא ליה כותיה : דא מי ר"א היא וכו' פירוש דרבי אלעזר סבר גשואין הראשונים מפליגי והויה לה כיבמה שהותרה מתחלת גשואין הראשונים ונאסרה אחר כך כשגירס ויחזרה והותרה כשהחזירה ואינה חוזרת להחזירה הראשון ואיכא למידק לרב מי ניחא הא אמר בפרק ד' אחין (דף כ"ז) דאפילו באסורה מעיקרא נשעת נפילה דלא מתסרה אלא כיבא דקאי באפס איסור אחות אשה דאורייתא ובהא מתניתין זיקה דרבנן קאי באפס ואין לא שמעינן ליה לר"א דרבנן כלום ואיכא למימר לר"א בגשואין הראשונים ואפילו מדרבנן הוא דהא קאמר חוללת אלמא לאו איסורא דאורייתא היא אלא מדרבנן כמו שכלנו אחר גשואין הראשונים לגבי גשואין דלרות בזיקה כדאיתא לעיל (דף ל') הילכך ש"מ דרבי אלעזר אפילו עשה אחא של איסור דברייתא אוסרת עולמית ואקשינן אימר דאמר ר"א כיבא דנשעת נפילה לא חזיא דכיון שכוה הולך אחר גשואין הראשונים כשהחזירה אינה מתבימת דנמלא איסורא איסור גמור והחזירה כשהחזירה אינו גמור דכל שמענת נפילה [פי' גשואין הראשונים] אין אני קורא בה יבמה יבא עליה אינו היתר : דחזיא נשעת נפילה מי אמר כלומר אי ס"ד לרבנן ליה לכו לר"א נמי לא שמעינן ליה דלא פליגי רבנן ור"א כהא מילתא כלל ואמאן חרמייה למתניתא דמתמר אלא ש"מ דרבנן נמי ליה לכו יבמה שהותרה ונאסרה חזרה ליתרה ואם אין אחא מפרש בן הכי אמר מקשה דחזיא נשעת נפילה מי אמר כ"ש דלא חקשי לרב ומפרקין אין והתניא כו' וכי הכי דשמעינן ליה הכא כתיב נמי מפרשינן טעמא דמתניתין דכמגרא ואקשינן לימא שמואל דאמר כריא פירוש ר"א דפי' ב"ש ומפרקין אפילו תימא כרבנן

דף ס ע"א דא דאמרין הכא איכא גסה מי שמה איכא איכא דקשיא לי הא דאמרין במסכת הוריות בפרק כהן משוח (דף ר') אמר ר' יוחנן מאי דכתיב כי ישרים דרכי ה' וגו' משל לשני בני אדם שללו את פסחיהן אחד אכלו לשום מנהו ואחד אכלו לשום אכילה נכס זה שאכלו לשום מנהו ולדיקים יבכו גם וזה שאכלו לשום אכילה נכס ופושעים יבשלו גם אמר לי ר"ש בן לקיש האי רשע קרית לי נהי דלא עבד מנהו מן המונחר פסח מיהא הא קא עבד וניחא לי אכילה נכס דהתם לאו דוקא אלא להשביע את עלמו ולא לשום מנהו והך מיתרית איתא נמי בגמרא זור (דף כ"ג) וגרסינן בה התם גנוסחי אכלו לשום אכילה נכס. ולי נראה דהתם לאו משום דנפיק באכילה נכס אלא נכי דלא עבד מנהו דליתיה פסח אבג ידי פסח מיהא ילא שאין אכילת פסחים מעכבה ופיקך לא מיקרי פושע :

דף ס ע"ב דא דתנן מותר אדם בקרובת לרה חולתו ואסור בלרת קרובת חולתו פרשיי ז"ל כגון ראובן ח'ן ללאה ורחל נשאה וכו' וזה לרה ומת הכרי אסורה לראובן וקשה לן שאפילו בעריות אין לרה אלא מנהו וכ"ש בזה ועוד חלוצה עומת נשאת לאחד מן השוק ולו אשה אחת ומת וכי אין אותה נכרית מותרת לו ור"א מלינו אסור בקרובת יותר מן החלוצה עומת ואינה כהחלוצה עומת אוסרת לרה שלא במקום מנהו וכי אפשר לומר כן שחמורי חלוצה יותר מן העריות אלא כי"פ ראובן ח'ן ללאה ורחל נשאה נשאה לחמו מלכיו ולו אשה אחת מה כ"ש שרחל חוללת ולא מתבימת כן לרה. אבל קרובת לרת חולתו אפילו במקום מנהו מותרת כדאיתא בפרק ד' אחין (דף כ"ז) ומשום דאחות חלוצה מדברייה אינעריך למתני בלרת דאסור סדיא בדידה גזרו בלרה לא גזרו אפילו במקום מנהו קמ"ל :

דף סא ע"א דא דאזכר כהדי לבי דינא גזרו בה רבנן פירשיי ז"ל דכרי דלאחיתא ח'ן וכי נסיב לרה דהיינו לרה קרובת חולתו אמרי לרה חלוצתו נסיב וכן כתוב בהלכות ואיכא למידק אם כן אחות חלוצה האסור לעולם אלמא תנן ח'ן לב ומת מותר בלחיתא ואמאי ניחוש שמא יאמרו חלוצה חזרה ונשאה לחלוץ ולא קשיא טעום דכל דתקון רבנן כעין דאורייתא חקון ולא כיו רשאין להחמיר בלחיתא חלוצה יותר מאחות גרושה וכין שכיח מותרת אף לרה מותרת שאין לרה לאשכח אלא בזמן

חדשי הריבוי מסכת יבמות פרק חמישי

לחומס כי הולד פסול כן זונס חלל לכהונס ועוד כשחלל שלל כפסולס כסם מן הסרומה דבי דשא מפני זנוס חמש משום ביאס וז של ישראל כשר לא גרעא בהא מידי ואע"ג שלא קדין וכיון דקן סא דקמי. סכא עמוזת ונחיסה לישראל לא קמי לה משום סיפא דקמי פסול אלס בליסודא בעלמא נקט' סכא ולאשמועי' אנב גררל לשנין מלקיה שסוא לוקס אליס אפי' בספראס לא כביאה שלל כדרכה וכדפרי' ז"ל ויש שאין גורסי' ממזרח ונחיסה מכועס דכתיבנא וכו' דקמי נמי דחלוה' לב"ס פסולס אנב סוכר' דגרושה נקטס כדנקט לה בפ' אלו סן סלוקי' דאלו מחמי' כפסולס דאורייתא מיירי וחלו' אינה פסולס לב"ס אלס מדברי סופרי' וכדלית' לעיל בדוכסי' וככנס דוכחי' :

גמרא חי' ר' הויל שניסס שוגגין שניסס חזירים שניסס חנוסים פי' והנא דמחמי' דלא קמי סכא פסולס דחיסו סוגיא דלישנא נקט ומינכ שמתין לשניסס חנוסים דסא וכו' חד טעמא סוא דליכא חד מייריכו דמיכוז' למלוס : אגוס דמכשיר סיכי דמי אלימל דלנכוסו פטומ' וכו' עליוס פי' דלנכוסו עד שאלוסה וכו' עליה מפני פחד אינסס הא אמר חין אוינס בערוכ שאין קשו' אלס לדעת פי' חין טענה אוינס בערוכ לפי שאלוסו בערו' שחקשס וכו' על סערוכ שאין קשו' אלס לדעת ולא חשיב אוינס אלס כאלו טעס מדעתו וכמחי' נמי ליכא למחשיב אוינס דסוף סוף מדעתו נפקסס וכו' וטקמס למחמי' כגון שחקשס לנשחו ונכוסו עובדי כוכבים ומזלות ודביקוסו ביבמחו וכי סא דלמרי' כסמוך כניסס חנוסי' דר' חייא י"ל דלא אחי שפיר לישנא דמחמי' דקמי סכא על יבמחו דמשמע כי סוא עלמו כדבק עליה וכו' מימרל גופא דרבא דלמרי' שאין טענה אוינס בערוכ יס שפירש שאין טענה אוינס לכספר ממיחס כ"ד לאין קשו' אלס מדעתו וליחא דלנוכס רחמנא פטריס משיכס כ"ד מולנערס לא טעמס דבר וספי' בעבודת כוכבים ומזלות סממורס חס חנוסו אוינס נפשוה עד שהשתחוה לעבודת כוכבים ומזלות וכן כשפיטות דמיס וגלוי עריות דע"מ מס שפסס מחמת האוינס טעס וככי מיכס נמי' סוסדרין גבי כעובד עבודת כוכבים ומזלות מלכה כ' וכ"כ ליחא נמי' עבודת כוכבים ומזלות וכדפרישנא סכא וחס כשלל חנוסו אוינס מיחס אלס אפי' שחקשוה ודחקוה עד שנחלס ונפקס' סא ודחי פשיטא דחייב מיחס אלס סכון דכשחנוסו אוינס. מיחס וכי' ספק ביד' לעשות ומפני קדוש ססס עכות' ג"ע ושפיטות דמיס אפי' בלינעל וספי' להנחת עלמן יסרג ואל יסבור כדחי' ככמס דוכחי' ועיקרל נמי' סוסדרין וסיוס ס"מ כשסדרנ בידו. שלא יעבור ויסרג אלל כססוא חנוס למחמי' ולין סדרנ בידו שלא לעבור חין לו ליסרג וכדלמרי' ססס חסמר קרקע עולס סיחס וסכא ח' חנוסו אוינס מיחס עד שנפקס' לערוכ וסדביקוסו עליה אשפי' שאלפס לסדביקו כע"כ מ"מ יס לו ליסרג ואל יסכיר מפני סקשו' ססוא בידו וכדפשוה וספי' דעברה עלמס פקשו' אלס כביא' וכיון דל"א לביאס בלא קשו' רחי' סוא ליסרג כאלו ס' ח' ביאס עלמס וסיוו לאשמועינן רבא מר"ס סר"ס ז"ל : דף גר ע"א י"שן לא קנכ ביבמחו פריש"י ז"ל משום דישן לכו בר דעת סוא ולין קנינו קנין ונרל' מדבריו ז"ל ססוא ר"ל דלש"ג דביחא יבמה לא כעיה כוונס לקנוס שאפילו כשוגג וכמזיד לשס זנוס קנכ מ"מ כעי' סיכא רחי לקטת ולא כסירל חרל דסא קטן אי לא דמעמיס קרל ס"ל בר יבוס דסא מרס שלימו בר כונס וכו' יבוס וסוא קנכ ביבמס וסוד דסא לקמן כסוגיי' פרישנא דישן לא קנכ משום דלמרי' קרל יבמס יבא עליה עד דפסקין לביאס כלומר שיחכוון מיחס וישן מפי אוינס סינכ אפי' לביאס אינו מחכוון : ותקפתו יבמחו ובטלס פי' שחקפסו וסחזיקס כו' עד שינכ מעלמו ונדבק עליה וכס"ג מ"י לחוקמי ולא כעי' ללוקמס כעבומ' ז' :

ואין כסף וסטר גומרים כה פי' וספילו לב"ס דלמרי' מלמרי' קינכ מן ססורס וכדפרי' בפ' כילד מן סירוס' וכו' דל"א לב"ס דלמרי' מלמרי' סא דניקס שאין כסף וסטר גומרי' כס' לאו דוקא וספסל מלמרי' סא דרש"י וספי' ססחלס לא עבדי' אלס דניקפייס אנב דניקס ביאס גומרס כס' ח"ג מקוב

חייבי טעס לפס ליק למחמי שאין אחר חלוס כלום פסיא חייבי לחון. וכ"ס דחי' לסו משום סדרל דמחמי' וגס כזו י"ל דל"ק דלר' יוחס אפי' כחיבי לחון איכא רבוטא סילכך אפי' דמחייבי טעס דמרי שמתין ליק מ"מ מני אף חייבי לחון משום סדרל דמחמי' אלל כחיבי כריחוס דפסיטא לים לר"ע שאין קדושין חופסין יכן קס"ד דלא סוי למחמי משום סדרל דמחמי' ועוד דר"ס ז"ל דלס ליחא לנרש"י ז"ל סא קמי כמחמי' שאין קדושין חופסין כחיבי טעס ושכחנן חנא דסחס לן לר"ע כר' ישכב ואלו כמ' כסופוס וכמ' קדושין מספקא לן אפי' כדר' ישכב גוסיס חליבא דר' עקיבא אי לאפוקי מדר' סימחי בלחוד סתא ולרבוה חייבי לחון דכסוסה או סכרל דנפשיה קלמד ולרבוה אפילו חייבי טעס ומלי מספקא לן דחי' ר' ישכב לא קלמד לה ססס מחמי' מני ויס דוחי' דלא מספקא לן כסס חליבא דר' יוחס אלס חליבא דר"ל דסויל מחמי' חייבי כריחוס וליחא דל"כ סוס לן לאפוקי סחס סחי מחמי' למימר דלחיס כר"ל אלס ודחי' סנרסל ככוכס סס ר' יוסק חמר לכלסו וכדפרישנ' ססס כס"ד : בשלמא בעל וכו' גס אלערין סר"ל כגוזר גס דכר ביאס חסו גס דקמי ביאס פריש"י ז"ל דסר"ל שיש אחר כעילס כלס דננזר גס לכר ביאס חסו גס דמקמי ביאס וסיוס לריך חלינכ טס סגס קמ"ל חין אחר כעילס כלום וסולל מן ו"ל לפי' דלעיל דילי' שפיר גבי ביאס פסולס יס אחרים כלום שיש אחרים זיק' יבמי' לסכריכס חלינכ ססוא סוכר שאף סחלינכ מכס גזירס סיא ודכווחס מפרס סכא חין אחר כעילס כלום שאין אחרים זיקס לסכריכס חלינכ וככר פירשנו לחטבל דלישנא דאחרים כלום אינו סולס פי' זס לכ"פ כו סר"ל כגוזר גס דלכר ביאס פסיס חוסרס עליו שלל יוכל לסחזירס לו וספי' דמלמרי' סגס סגס גגס ומחזירס וכו' כס רבן שססל חוסרס לו כגס שלמרי' ביאס חסו גס דקמי ביאס שכיח חוסרס לו דקיימא לו כלא יכנס מדרבנן קמ"ל חין אחר ביאס כלום שאין גס שלמרי' ביאס עוסס כלום לחוסרס עליו אלס יכול לסחזירס כדיונא דלמרי' ויס כסחלוס דנרסי סר"ל מדגט דמקמי ביאס מסי גט דלכח' ביאס מסי קמ"ל ועולה יסס לפי' זס סלמחוון. וכססי סליק פוקל כס"ד :

פרק ששי הבא על יבמתו

הבא על יבמתו וכי' פי' וסחמל דלא כלכח סאיל דלמרי' כסכנס יבמחו לשוס גוי כאלו פנכ בערוכ וסכיל אפי' :

כדיפנד סיא דלקמי סכנס וכמחד סיוו כמו לשס גוי סכרי טעס לזנוס בעלמא כדפריש"י ז"ל :

ואפשר דלכח שאול מדרבנן קלמד וסיוו דלמרי' כאלו פנכ בערוכ וקרב כעי' לכווס סולד ממו' דמדרבנן :

קלמד דל"א יבמכ יבא עליה מ"מ פי' מדרבנן קנכ וסיוו כאלו פונכ בערוכ חס יסכר כוון מלל פריך כמ' דמחמי' דלא כלכח שאול כ"ל לנכ' חסור לכנס לשס גוי וזנוס וסכא קמי כדפרישנא : אחר כמערה וסוד כגומר קנכ פי' ססוא קנכ אפי' כסערל' אפי' כביאס שוגג ומחד סכן רכסס חורס ליחס וכדליתא כמ' וכדפריש"י ז"ל. ולא כין ביאס לביאס פריש"י ז"ל סערלס לגזר ביאס ולא דק כס מין ז"ל חרל דסא קמי אחר סמערה וסוד כגומר וסוד דסא כמ' אחר' דכי קמי וכן סכא על ח' מכל כערוס וכי' חסל לאשמועינן דכחיבי' לחון פוסל כביאס שלל כדרכס מלי וכן לקי יס לפרס ולא חלק כביאס שלל כדרכס לביאס כדרכס וכדפריש"י ז"ל כמ' : כ"ה חלמס לכסן גדול גרוסס וחלוס. לכסן פירוס ממזרח ונחיסה לישראל כה ישראל לממזר ונחין פסלס פי' פסל חוסס לכסוסה ולחומס פסולס כביאס חלמס פסלס מן סחרומס ונפסלס לכ"ג גרוסס דפסולס לכסן סדיוס פסלס מן סחרומס כה ישראל לחון ונממזר נפסלס לכסוסה סא ממזרח ונחיסה לא שייך כה פסלס כביאס ו דאלו לכסוסה סא פסולס וקיימא אפי' לקסל ישראל ולא לאשמועל מן סחרומס לא שייך כמיו' כגל ונממזרס נמי ססיל כה כסן כיון דלמרי' סיסס ויסס מן סכסוסה וכן סחרומס כמ' נמי נפסלס שסחמל

בו כלל, כי זאת היבמה דינה ככל היבמות, ותתייבם או תמרוד ותצא בלא כתובה, וכאשר ידעתם מסקנת ההלכה שמצות יבום קודמת למצות חליצה, ואפילו אינו מתכוין לשם מצוה, אלא מפני יופי או לשם ממון, מפני שכאשר אין לו בנים הותרה לאחיו, ואין שום איסור ערוה. אמנם לדעת אבא שאל הנה מצות חליצה קודמת, דכיון דאין כוונתם לשם מצוה נמצא פוגע באיסור ערוה. ואין הלכה כמותו כאשר תראה בתלמוד²⁴. וכתב משה.

לכתחלה. וכן כתב מהר"ם הלוי בתשובה שהובאה בשו"ת מהר"י בי רב (סימן נט). וכן הסכים בשו"ת מהר"ם אל אשקר (סימן עט). וכן פסק בשו"ת מהרלב"ח (סימן לו). וכן פסקו מרן החיד"א בברכי יוסף (סימן ט סק"א), ובשו"ת גודע ביהודה (מהדורא קמא, חלק אבן העזר סימן י), ובשו"ת חתם סופר (חלק אבן העזר סימן כד). אולם החכם צבי (סימן א) כתב להחמיר בזה. וכן כתב בשו"ת גור אריה יהודה (סימן יט). ועיין עוד בזה, בשו"ת הרמ"ץ (סימן כב), ובשו"ת שואל ומשיב מהדורא תנינא (חלק א סימן יד), ובשו"ת אבני גזר (חלק אבן העזר סימן מה). ע"ש. ואכמ"ל.

24 יבמות דף לט: ועיין בכורות דף יג. וכן פסק רבינו בפרק א מהלכות יבום הלכה ב, שמצות יבום קודמת למצות חליצה. וכן פסק גם בספר המצות (מצות עשה ריז). ובפירוש המשניות (בכורות סוף פרק א). ומה שכתב רבינו דמשום הכי אם אינה רוצה להתייבם היא מורדת, כן איתא בכתובות דף סד. דלמאן דאמר מצות חליצה קודמת למצות יבום, אין כותבין איגרת מרד על יבמה, ולמאן דאמר מצות יבום קודמת, כותבין איגרת מרד על שומרת יבם. ולפי זה כיון שלדעת רבינו מצות יבום קודמת למצות חליצה, היא מורדת. וכן פסק רבינו בפרק יד מהלכות אישות הלכה יב, ובפרק ב מהלכות יבום וחליצה הלכה י. ועיין עוד שם בהלכה יג. ומבואר בתשובת רבינו זאת, שסובר שמחלוקת חכמים ואבא שאל היא אם איסור אשת את הותרה היא לגבי יבם או רק דחוויה היא, ולדעת אבא שאל לא נדחה האיסור כשנושא לשם נוי. ולפי זה הוא איסור דאורייתא לדעת אבא שאל. (ועיין בשו"ת אחיעזר חלק א סימן לד אות ה, שהוכיח כן מדברי רבינו בפירוש המשניות סוף פרק קמא דבכורות). וכן משמע בגמרא (יבמות לט:). וכן הוכיח אאמור"ה הראשון לציון מרן הגר"ע יוסף שליט"א, בשו"ת יביע אומר חלק ו (חלק אבן העזר ריש סימן יד) מתשובת רבינו. וכן כתב הרמב"ן בחידושי ליבמות (שם), שלדעת אבא שאל כשנושא לשם נוי הוא איסור דאורייתא. אולם הריטב"א והנימוקי יוסף (שם) כתבו, שלדעת אבא שאל כשנושא לשם נוי הוא רק

הגדולה (שם, הגהות בית יוסף סק"ב) על המהרלב"ח בתשובה הנ"ל, שכתב שהרשב"א הסכים שאם נישאת לא תצא. ושוב ציין מרן החיד"א (בד"ה ואחר זמן רב) לתשובת הרשב"א בכתב יד (בזמן החיד"א טרם נדפסו שו"ת הרשב"א חלק ה וחלק ז), שכתב שאם נישאת לא תצא. ע"ש. ובשו"ת תרומת הדשן (סימן ריא) כתב, שנהגו להקל בזה מפני שסמכו על האור זרוע, שכתב דלא הוי ודאי חששא אלא ספק חששא, ושמעשים בכל יום שאנו רואים שנישאת לשלישי, ומאריכין ימים ומולידים בנים ובנות. ע"ש. ובשו"ת התשב"ץ חלק ג (סימן יד) כתב, שהלוקח יחוש לעצמו, ואין בית דין זקוקין לכך. ע"ש. ועיין עוד בשו"ת הר"ן (סימן כח), ובשו"ת הרשב"ש (ריש סימן א).

ומרן בשלחן ערוך אבן העזר (סימן ט) פסק כדעת רבינו, שאם נישאת לא תצא, ואפילו אם נתקדשה יכנוס. ע"ש. ועיין באחרונים שם. ובתשובות האחרונים האריכו בזה, עיין בשו"ת חיים שאל חלק ב (סימן לח), ובשו"ת בשמים ראש (סימן רעו), ובשו"ת תשובה מאהבה חלק א (סימן צב), ובשו"ת צמח צדק מליבאוויטש (חלק אבן העזר סימן כו), ובספר עצי ארזים (סימן ט), ובשו"ת חתם סופר (חלק אבן העזר סימן כג, וחלק ו סימן ע), ובשו"ת זכרון יהודה חלק ב (סימן רט), ובשו"ת שמחה לאיש (סימן יג), ובשו"ת דברי חיים חלק ב (סימן כו), ובשו"ת בנין ציון (סימן קלא), ובשו"ת האלף לך שלמה (סימן מו), ובספר גליא מסכת (סימן יא), ובשו"ת קהלת יעקב מקרלין (סימן ד), ובשו"ת שם אריה (חלק יורה דעה סימן כו), ובשו"ת מהרי"ל דיסקין (סימן לה), ובשו"ת מנחת אלעזר חלק ב (סימן עו), ובשו"ת מהר"ש ענגיל חלק ב (סימן ג), ובשו"ת כתב סופר (חלק אבן העזר סימן יג), ובשו"ת בית יצחק חלק א (סימן מו), ובשו"ת בית שלמה (סימן יח), ובשו"ת אוריין תליתאי (סוף סימן קמח), ובשו"ת שבט סופר (סימן ד), ובשדי חמד (מערכת אישות סימן א אות כג), ובאוצר הפוסקים אבן העזר (שם).

ולענין יבמה קטלנית שכתב רבינו להתיר בזה אף לכתחלה, עיין בשו"ת רבינו אליהו מזרחי (סימן כב) שכתב, שקטלנית מותר להתייבם

מסורת הש"ס
עם הוספות

(א) לעיל דף כח. ודף מהל'
(ב) ממוטע עג: (א) (לעיל
כא: ט"ז); (ג) (לעיל
יא:); (ד) לעיל י"א ע"ג;
ה' (ע"ג); (ו) לעיל כ"ט;
(ז) (לעיל ג); (ח) (דף
ל"ט); (ט) כחובות מו"ג;
(י) שבועות ס"ו טו.

הנהגות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה קטנה
וכי וקבל אציה גיטה.
כ"ז ומה שפשה על זה
דהיי פלן פרש"י דהיינו
קטנה אציה ומה שפשה
ואצ"ל. פרש"י אציה היא
דעמט ש"ב אין להאז ומה
ש"ב אף וקבל את גיטה
ע"י מהר"ם פלחוט"ו;
(ג) בא"ד ומשקיבל
את גיטה הרי היא
כיתומה.

גליון הש"ס

רש"י ד"ה קטנה
שהשיאה וכו' וקבל
אביה גיטה וכו'. ע"י
אביה פקדו מן ע"ב דהיינו
ד"ה שהיה אציה אציה
ובשבת"ה ט"ו ע"א
כרש"י ד"ה קטנה. וכו'
קידושין דף י"ג מ"ה ל"ב
ומקבל אציה מן ע"ב
מ"ה ט"ו ע"ג מהל'
מ"ה ט"ו ע"ג מהל'.

הנהגות הגר"א

[א] במשנה ה"ה.
נמקן וכן למה נמקני
ויכרשתי. [ב] שם
ובן שתי חדישות.
נמקן (דכ"ה) ויניחו
קטני לקמן פסקי ט"ט
לפי מהל' ל"ב ל"ב
מ"ה ט"ו ע"ג מהל' ג"כ
פקמ"ה (מ"ה ט"ו).

תוס' חד מקמאי

תניא מידים [הכמנים]
לר"א [ביבמה] [קמבנה]
שהשיאה אביה ונתגרשה
שהיא יתומה בחיי האב
והחזירה שאסורה ליבם
מפני שגירושיה גירושיה
גמרים ואין חזרתה
חזרה גמורה לכאורה
משפחה שמתורה לעלמא
בלא חליצה מפני שהיא
עורה סן התורה אלא
ממשפחה
שיתומה בחיי האב
צריכה חליצה וטעמא
דעורה אצ"ע שהיא
דעורה מן התורה אין הכל
כק"אם בחזרתה שאין
החזרה חזרה גמורה
לפיכך צריכה חליצה;
בעא מיניה רבא מרב
נחמן צריכה מתי א"ל
היא גופה גזירה ואין
ניקום ונזויר גזירה
לגזירה הלכך צריכה או
החליצה או מתכנסת
אליבא דר"א הוא דריק
וקמבטיה איה אביה דר"א
לרבנן אלא אינה יתומה
בחי האב אפי' היא
מתורה ליבם. ואם היא
יתומה בחיי האב היא
דהיא עורה סן התורה
פשיטא שצריכה [בתר]
עורה היא ואינו מתכנסת
אלה ור"א אליבא דר"א
דרבנן היא משום גזרה ב'
(גזר"י) [ואין ניקום ונזויר]
לגזירה דגזר ר"א משום
יתומה בחיי האב קלישה
ליה דהא כולה לרבנן לא
גזר"י. [ולכ"ן אפי' ליהא
גזר בשרתה.]

בית שמאי

ורבי אלעזר אומר. מפרש טעמא בגמ': וכן המגרש היתומה.
קטנה שהשיאה אמה ואחיה והחזירה בין בקטנותה בין בגדלותה
מתורה ליבם כדלמנר דמתיה מפלת וישבעה מימיה היתה אשתו:
כדלמנר שהשיאה אביה ונתגרשה. בקטנותה וקבל אציה גיטה
גדלמנר צברק עטרה ונתפחתה
(ממוטע עג: (א) ומקבל את גיטה הרי
היא כיתומה בחיי האב אצ"ע ש' אציה
הי הוא היא כיתומה לענין קידושין
דשזב אין לו כח לקבל קידושיה
כדלמנר התם אס משהשיאה אין
אצורה ליבם. אס מת בקטנותה
ואפי' לרבנן דגירושיה גירושין גמורים
ואין חזרתה חזרה גמורה דקידושי
קטנה [א] אין כלום הואיל ופקע זכות
אז והיא אין לה די והוא לה כגרושה
ועומדת: גמ' עיפה. שם מסכ':
שעה אחת. צלוקר גרושה אחי
שהיא צרכת: אי מיתת בע"א פלתי.
לייטס או כח נישואין כרש"אונים:

פרק שלשה עשר

יבמות

קט.

עין משפט
גז מצינה

היא גופה גזירה ואין ניקום ונזויר גזירה לגזירה. פי' נקוטנטס
היא גופה גזירה משום יתומה בחיי האב ואין נראה לר"י
דהא רב אפי' הוא דלמנר להאי טעמא ולא רבא אלא יס לפרש היא
גופה גזירה שמא ילמנרו העולם ייצב גרושה אחי לפי שהכל בקיאות
גירושין ואין הכל בקיאות צריכה
כדלמנר רבא לעיל ולאו דוקא קולא
גזירה לגזירה דלא שייך הכא אלא
כלומר אינה אלא איסורא דרבנן:
ויתרחק מן היתומים. פר"ח
גריס פירקין (לעיל ק:)

תורה אור השלם
(א) ספר פער ועשה טוב
בקש שיהיה דרך צדקה:
[ההל"ה לו. טו.]

הנהגות וציונים

[א] להגות הבי"ח לעיל
כח ע"א צ"ל אצ"עויר,
וכ"ה ברש"י דפ"י
(וכ"ה לפניו כחובות
ע"ג ע"ב). וכן גזרה
למלאת שלשה אפי'
שאנו מן ברוב ספרים
ואבל בעיות פ"ה מ"ד
הבא הרה"ר יהושע הגיה
אצ"עויר. והוא ר"א דבבא
לעיל כח ע"א:
[ב] צ"ל יתומה יתומות
קטנות. וכ"א כמשנה
שבמשניות (גליון):
[ג] צ"ל אצ"עויר (גליון)
הגד וז' סעוד (רש"י),
מ"ה ט"ו. וכן
הגיה"כ. וכ"ה בחי"ט
לקמן (מ"ה ט"ו) דבאן
גמ' (גליון: [ד] ה"ס
בגמ' וז' סעוד. וכ"ה
בגמ' ובש"י על
הגיה"כ. [ה] ס"א דקידושי
חזרה (גליון: [ו] ס"א
קידושיה (חכמת מנחם):
[ז] צ"ל דאדרייתא
(בב"ב ה"ה). כתי"
באחריתא:

ליקוטי רש"י

מודים חכמים דר'
אצ"עויר. ויניח מן
המגלה את השלש
והאחיה ומה שהיה ליבם
וכ"ה א"ל והם מפרש
טעמא דר"א דגזר משום
יתומה בחיי האב היא
המפוסת פלן שבויל
ממניס זה. ונתגרשה.
וקבל אציה גיטה. הרי
היא כיתומה בחיי
האב. אפי' בחי האב
כיתומה בחיי אציה
ממנו. וישאול
הלשונות ויבין על
זאת זה לקבל קידושיה
והחזירה.
ומעשה קטנה אינו כלום.
שגירושיה גירושין
גמורים. ומכאן עליו
איסור כרת מתמנה גרושה
אחיו שמכרה אתמה
עריה אפי' יגו. ואין
חזרתה גמורה. למזר
ולכיות אשח אחיו שנתקס
מזה הלשונות. או
החליצה או החזרה.
שמכרה מרה גמורה
לכיות אשח אחיו (כחובות)
ל"ב ע"ג
אצ"עויר אמרו חז"ל
ואפי' מתחייבת. אף
כשהשיאה אציה גדולה
פלג ואף שגרה גדולה
והאחיה וטעמיה משום

דגזר כח משום יתומה בחיי האב ואין ניקום ונזויר גזירה לגזירה. פי' נקוטנטס
היא גופה גזירה משום יתומה בחיי האב ואין נראה לר"י
דהא רב אפי' הוא דלמנר להאי טעמא ולא רבא אלא יס לפרש היא
גופה גזירה שמא ילמנרו העולם ייצב גרושה אחי לפי שהכל בקיאות
גירושין ואין הכל בקיאות צריכה
כדלמנר רבא לעיל ולאו דוקא קולא
גזירה לגזירה דלא שייך הכא אלא
כלומר אינה אלא איסורא דרבנן:
ויתרחק מן היתומים. פר"ח
גריס פירקין (לעיל ק:)

ורבי אלעזר אומר וכן המגרש את היתומה
והחזירה מותרת ליבם ורבי אלעזר אומר
קמנה שהשיאה אביה ונתגרשה כיתומה
בחי האב והחזירה דברי הכל אסורה ליבם:
גמ' אמר עיפה מאי טעמא דרבי אלעזר
הואיל ועמדה עליו שעה אחת באיסורא
אמרו ליה רבנן לעיפה אי הכי חליצה נמי
לא תיבעי וכי תיבא הכי נמי והתניא משום
רבי אלעזר אמרו חולצת אלא אמר עיפה
ר' אלעזר לא ידענא מאי טעמא אמר אביי
היינו טעמא דרבי אלעזר מספקא ליה אי
מיתה מפלת אי נשואין הראשונים מפילים
אי מיתה מפלת הא רביא קמיה לייבום אי
נשואין הראשונים מפילים עליו שעה אחת באיסור רבא אמר
לעולם פשיטא לרבי אלעזר דמיתה מפלת ומיהו הכל בקיאות בגירושין
ואין הכל בקיאות בחזרה אדרבה חזרה כיון דיתבא תותיה אית ליה קלא
מי לא עסקינן דאחרה באורחא ושכיב בצפרא רב אשי אמר היינו טעמא
דרבי אלעזר דגזר הני משום יתומה בחיי האב והחזירה הכי נמי מסתברא
מדקתני סיפא קמנה שהשיאה אביה ונתגרשה כיתומה בחיי האב והחזירה
דברי הכל שאסורה ליבם האי מאי למימרא פשיטא אלא לאו הא קמ"ל
טעמא דר' אלעזר דגזר הנך משום האי שמע מינה תניא כוותיה דרב אשי
מודים חכמים דר' אלעזר בקטנה שהשיאה אביה ונתגרשה הרי היא כיתומה
בחי האב והחזירה שאסורה ליבם מפני שגירושיה גירושין גמורים ואין חזרתה
חזרה גמורה בדיא שגירשה כשהיא קטנה והחזירה כשהיא קטנה אבל
גירשה כשהיא קטנה והחזירה כשהיא גדולה אי נמי החזירה כשהיא קטנה
וגדלה אצלו ומת או חולצת או מתחייבת משום רבי אלעזר אמרו חולצת
ולא מתחייבת בעא מיניה רבא מרב נחמן צרתה מהו אמר ליה (א) היא גופה
גזירה ואין ניקום ונזויר גזירה לגזירה והא תניא משום רבי אלעזר אמרו
היא צרתה חולצת (ב) היא וצרתה סלקא דעתך אלא לאו או היא או צרתה
חולצת לאו תרוצי קמתרצת תרוצי הכי היא חולצת צרתה או חולצת או
מתחייבת: ברתני' דשני אחין נשואין אלוהי' קמנות ומת בעלה של
אחת מהן (א) הלזו תצא משום אחות אשה (ב) וכן שתי הרשות גדולה וקמנה מת
בעלה של קמנה תצא הקמנה משום אחות אשה מת בעלה של גדולה רבי
אלעזר (א) אומר מלמדוין את הקמנה שתמאן בו רבן גמליאל אומר (ב) אם מיאנה
מיאנה ואם לאו המתין עד שתגדיל ותצא הלזו משום אחות אשה רבי
יהושע אומר (א) אי לו על אשתו אי לו על אשת אחיו מוציא את אשתו בגמ'
ואשת אחיו בחליצה: גמ' ומי שרי והתני בר קפרא לעולם ידבק אדם
בשלשה דברים ויתרחק משלשה דברים ידבק בשלשה דברים בחליצה
ובהבאת שלום ובהפדת נדרים ויתרחק משלשה דברים מן המיאון ומן
הפקדונות ומן הערבונות מיאון דמצוה שאני: גופא תני בר קפרא לעולם ידבק
אדם בשלשה דברים בחליצה כאבא שאול דתניא (א) אבא שאול אומר הכונס
את יבמתו לשם נוי לשם אישות לשם דבר אחר כאילו פוגע בערוה וקרוב
בעיני להוות הולד ממזר בהבאת שלום דכתבי' (ב) בקש שלום ורדפהו
ואמר

ורבי אלעזר אומר. מפרש טעמא בגמ': וכן המגרש היתומה.
קטנה שהשיאה אמה ואחיה והחזירה בין בקטנותה בין בגדלותה
מתורה ליבם כדלמנר דמתיה מפלת וישבעה מימיה היתה אשתו:
כדלמנר שהשיאה אביה ונתגרשה. בקטנותה וקבל אציה גיטה
גדלמנר צברק עטרה ונתפחתה
(ממוטע עג: (א) ומקבל את גיטה הרי
היא כיתומה בחיי האב אצ"ע ש' אציה
הי הוא היא כיתומה לענין קידושין
דשזב אין לו כח לקבל קידושיה
כדלמנר התם אס משהשיאה אין
אצורה ליבם. אס מת בקטנותה
ואפי' לרבנן דגירושיה גירושין גמורים
ואין חזרתה חזרה גמורה דקידושי
קטנה [א] אין כלום הואיל ופקע זכות
אז והיא אין לה די והוא לה כגרושה
ועומדת: גמ' עיפה. שם מסכ':
שעה אחת. צלוקר גרושה אחי
שהיא צרכת: אי מיתת בע"א פלתי.
לייטס או כח נישואין כרש"אונים:

דגזר כח משום יתומה בחיי האב ואין ניקום ונזויר גזירה לגזירה. פי' נקוטנטס
היא גופה גזירה משום יתומה בחיי האב ואין נראה לר"י
דהא רב אפי' הוא דלמנר להאי טעמא ולא רבא אלא יס לפרש היא
גופה גזירה שמא ילמנרו העולם ייצב גרושה אחי לפי שהכל בקיאות
גירושין ואין הכל בקיאות צריכה
כדלמנר רבא לעיל ולאו דוקא קולא
גזירה לגזירה דלא שייך הכא אלא
כלומר אינה אלא איסורא דרבנן:
ויתרחק מן היתומים. פר"ח
גריס פירקין (לעיל ק:)

ורבי אלעזר אומר. מפרש טעמא בגמ': וכן המגרש היתומה.
קטנה שהשיאה אמה ואחיה והחזירה בין בקטנותה בין בגדלותה
מתורה ליבם כדלמנר דמתיה מפלת וישבעה מימיה היתה אשתו:
כדלמנר שהשיאה אביה ונתגרשה. בקטנותה וקבל אציה גיטה
גדלמנר צברק עטרה ונתפחתה
(ממוטע עג: (א) ומקבל את גיטה הרי
היא כיתומה בחיי האב אצ"ע ש' אציה
הי הוא היא כיתומה לענין קידושין
דשזב אין לו כח לקבל קידושיה
כדלמנר התם אס משהשיאה אין
אצורה ליבם. אס מת בקטנותה
ואפי' לרבנן דגירושיה גירושין גמורים
ואין חזרתה חזרה גמורה דקידושי
קטנה [א] אין כלום הואיל ופקע זכות
אז והיא אין לה די והוא לה כגרושה
ועומדת: גמ' עיפה. שם מסכ':
שעה אחת. צלוקר גרושה אחי
שהיא צרכת: אי מיתת בע"א פלתי.
לייטס או כח נישואין כרש"אונים:

דגזר כח משום יתומה בחיי האב ואין ניקום ונזויר גזירה לגזירה. פי' נקוטנטס
היא גופה גזירה משום יתומה בחיי האב ואין נראה לר"י
דהא רב אפי' הוא דלמנר להאי טעמא ולא רבא אלא יס לפרש היא
גופה גזירה שמא ילמנרו העולם ייצב גרושה אחי לפי שהכל בקיאות
גירושין ואין הכל בקיאות צריכה
כדלמנר רבא לעיל ולאו דוקא קולא
גזירה לגזירה דלא שייך הכא אלא
כלומר אינה אלא איסורא דרבנן:
ויתרחק מן היתומים. פר"ח
גריס פירקין (לעיל ק:)

ורבי אלעזר אומר. מפרש טעמא בגמ': וכן המגרש היתומה.
קטנה שהשיאה אמה ואחיה והחזירה בין בקטנותה בין בגדלותה
מתורה ליבם כדלמנר דמתיה מפלת וישבעה מימיה היתה אשתו:
כדלמנר שהשיאה אביה ונתגרשה. בקטנותה וקבל אציה גיטה
גדלמנר צברק עטרה ונתפחתה
(ממוטע עג: (א) ומקבל את גיטה הרי
היא כיתומה בחיי האב אצ"ע ש' אציה
הי הוא היא כיתומה לענין קידושין
דשזב אין לו כח לקבל קידושיה
כדלמנר התם אס משהשיאה אין
אצורה ליבם. אס מת בקטנותה
ואפי' לרבנן דגירושיה גירושין גמורים
ואין חזרתה חזרה גמורה דקידושי
קטנה [א] אין כלום הואיל ופקע זכות
אז והיא אין לה די והוא לה כגרושה
ועומדת: גמ' עיפה. שם מסכ':
שעה אחת. צלוקר גרושה אחי
שהיא צרכת: אי מיתת בע"א פלתי.
לייטס או כח נישואין כרש"אונים:

דגזר כח משום יתומה בחיי האב ואין ניקום ונזויר גזירה לגזירה. פי' נקוטנטס
היא גופה גזירה משום יתומה בחיי האב ואין נראה לר"י
דהא רב אפי' הוא דלמנר להאי טעמא ולא רבא אלא יס לפרש היא
גופה גזירה שמא ילמנרו העולם ייצב גרושה אחי לפי שהכל בקיאות
גירושין ואין הכל בקיאות צריכה
כדלמנר רבא לעיל ולאו דוקא קולא
גזירה לגזירה דלא שייך הכא אלא
כלומר אינה אלא איסורא דרבנן:
ויתרחק מן היתומים. פר"ח
גריס פירקין (לעיל ק:)

ורבי אלעזר אומר. מפרש טעמא בגמ': וכן המגרש היתומה.
קטנה שהשיאה אמה ואחיה והחזירה בין בקטנותה בין בגדלותה
מתורה ליבם כדלמנר דמתיה מפלת וישבעה מימיה היתה אשתו:
כדלמנר שהשיאה אביה ונתגרשה. בקטנותה וקבל אציה גיטה
גדלמנר צברק עטרה ונתפחתה
(ממוטע עג: (א) ומקבל את גיטה הרי
היא כיתומה בחיי האב אצ"ע ש' אציה
הי הוא היא כיתומה לענין קידושין
דשזב אין לו כח לקבל קידושיה
כדלמנר התם אס משהשיאה אין
אצורה ליבם. אס מת בקטנותה
ואפי' לרבנן דגירושיה גירושין גמורים
ואין חזרתה חזרה גמורה דקידושי
קטנה [א] אין כלום הואיל ופקע זכות
אז והיא אין לה די והוא לה כגרושה
ועומדת: גמ' עיפה. שם מסכ':
שעה אחת. צלוקר גרושה אחי
שהיא צרכת: אי מיתת בע"א פלתי.
לייטס או כח נישואין כרש"אונים:

דגזר כח משום יתומה בחיי האב ואין ניקום ונזויר גזירה לגזירה. פי' נקוטנטס
היא גופה גזירה משום יתומה בחיי האב ואין נראה לר"י
דהא רב אפי' הוא דלמנר להאי טעמא ולא רבא אלא יס לפרש היא
גופה גזירה שמא ילמנרו העולם ייצב גרושה אחי לפי שהכל בקיאות
גירושין ואין הכל בקיאות צריכה
כדלמנר רבא לעיל ולאו דוקא קולא
גזירה לגזירה דלא שייך הכא אלא
כלומר אינה אלא איסורא דרבנן:
ויתרחק מן היתומים. פר"ח
גריס פירקין (לעיל ק:)

קאמר, יבמה יבא עליה, מצוה, שבתחלה היתה עליו בכלל היתר רצה לשם נוי כונסה רצה לשם אישות כונסה, נאסרה וחזרה והותרה, יכול תחזור להיתרה הראשון, ת"ל יבמה יבא עליה, למצוה. אלמא דיליף לה מקרא שלא הותרה אלא לשם מצוה. וכן דעת הרמב"ן בחי' ליבמות (לט: ט), שכ', דמתני' דר"פ הבא על יבמתו (יבמות נג:): "הבא על יבמתו בין בשוגג בין במזיד (פרש"י, שוגג כסבור שהיא אשתו או אשה אחרת, מזיד לשום זנות ולא לשום מצוה), בין באונס בין ברצון, קנה", לא אתיא כאבא שאול, דהא איהו דריש יבמה יבא עליה למצוה, והיאך אפשר שיהא זה כפוגע בערוה והולד ממזר ורחמנא רבייה לקנייה, אלא ודאי דלאבא שאול לא קנה. ומעתה הדבר מוכרע שהלכה כחכמים מהסוגיא דר"פ הבא על יבמתו דכולהו אמוראי מודו בהו דקנה. ע"כ. אולם הריטב"א בחי' ר"פ הבא על יבמתו (נג:), כתב, פי' [הרמב"ן], וסתמא דלא כאבא שאול דאמר הכונס יבמתו לשום נוי כאילו פגע בערוה, וההיא אפי' בדיעבד היא כדקתני הכונס, ובמזיד דקתני הכא היינו כמו לשם נוי, שהרי עושה לזנות בעלמא, כפרש"י. ואפשר דאבא שאול מדרבנן קאמר, והיינו דאמר "כאילו" פוגע בערוה, וקרוב בעיני להיות הולד ממזר, ומדרבנן קאמר וכו'. וזה יותר נכון, מדלא פירשו בגמ' דמתני' דלא כאבא שאול, אלא ודאי דלכתחלה קאמר שאסור לכנוס לשם נוי וזנות, והכא קתני בדיעבד דקנה. ע"כ. וכ"כ הנימוקי יוסף (ר"פ הבע"י) וז"ל: ומיהו הא דתנן במזיד קנה מסתברא דבדיעבד קאמר אבל לכתחלה אסור לעשות כן מדרבנן, והיינו דלא פירשו בגמ' מתני' דלא כאבא שאול דאמר הכונס יבמתו לשם נוי כאילו פוגע בערוה וקרוב בעיני להיות הולד ממזר, דהא הכא במזיד היינו לשם נוי שעושה לזנות בעלמא, א"ו דאבא שאול מדרבנן הוא דקאמר ולכתחלה, והכא בדיעבד הוא דאמר דקנה. ורבנן מודו דאסור לעשות כן (לשם זנות), אלא דפליגי אפי' לכתחלה אם בועל לשום נוי דלא הוי כפוגע בערוה. ע"כ. (וע' בשו"ת הרשב"א ח"א ס"ס אלף וקסה). ולכאורה הכי משמע ממה שפירש רש"י (יבמות לט:): אהא דאמר רב אין כופין, ופרש"י, דקאי למסקנת המשנה שמצות חליצה קודמת, דמ"מ אי ניחא לתרויהו ליבומי אין כופין אותו לחלוץ דנימא לאו למצוה מכווני ופגע באיסור אשת אח, אלא אי בעי מייבם. ע"כ. (וכ"כ האור זרוע ח"א סי' תרלח בשם רבינו יהודה בר נתן). וקשה שמכיון דמתני' אבא שאול היא, אמאי שבקינן ליה ליבומי, והרי עכשיו אין מתכוונים לשום מצוה, והו"ל כפוגע בערוה וקרוב לומר שהולד ממזר, ורש"י שם מסיק הלכתא כאבא שאול, אלא ודאי דס"ל דלאבא שאול נמי אין האיסור בזה אלא מדרבנן ולכתחלה, ומש"ה לא כייפינן ליה לחלוץ, דחליצה מעושיית פסולה (יבמות קו:). וע' בתוס' (יבמות לט:): שכתבו: ואומר ר"י דהלכה כאבא שאול וכסת"מ דבכורות (יג) ודלא כרמי בר חמא דאמר חזרו לומר מצות יבום קודמת כרבנן. ועוד דבריש מכילתין (ג) אמרינן דמתני' דריש מכילתין דקתני פוטרות צרותיהן מן החליצה ומן הייבום, ולא קתני מן היבום ומן החליצה, אבא שאול היא דאמר מצות חליצה קודמת. ולקמן

(קט) תני בר קפרא לעולם ידבק אדם בחליצה, כאבא שאול. וסתמא דגמ' בפרק אע"פ (כתובות פד). דאמר שמואל כותבין אגרת מרד על ארוסה ולא על שומרת יבם, כאבא שאול דאמר מצות חליצה קודמת. והר"ח כאן פסק דמצות יבום קודמת, וחזר בו לקמן בפ' מצות חליצה ופסק דמצות חליצה קודמת. ע"כ. ולכאורה מוכח מד' התוס' דס"ל כהריטב"א והנמק"י הנ"ל, דאבא שאול מדרבנן בעלמא קאמר, ומתני' דר"פ הבא על יבמתו אתיא שפיר אליבא דאבא שאול, דאי ס"ל דהוי מדאורייתא, כמ"ש הרמב"ן, א"כ מאי אולמא דסת"מ דריש יבמות, מסת"מ דר"פ הבע"י. ואדרבה הסת"מ דר"פ הבע"י דהוי לדינא (ולא מדיוקא דלישנא) עדיף טפי, ותו דהוי סתמא בתראה במס' יבמות. ואין לומר משום דהוי ספקא דדינא הי סתמא עדיף, ואולינן לחומרא, דסד"א לחומרא. וכמ"ש כיו"ב בחי' הרשב"א (ברכות ט), דהכא פסקינן גם לקולא כאבא שאול, דהא לדידיה אין כותבין אגרת מרד על שומרת יבם, ומוציאים ממנו כתובתה, ואין דנים אותה כמורדת. ואין לומר ג"כ דה"ט דאולינן בחר סת"מ דבכורות (יג). משום דבתרי סתמי בתרי סדרי יש סדר למשנה, כמ"ש מרן הכ"מ (רפ"ט מה' רוצח), זה אינו, שהרי התוס' ביבמות (מב:): ד"ה סתם, כתבו ואת"ב בפ' המוציא יין (שבת פא:): דפר"ך, ומי סבר ריו"ח דבר שאינו מתכוין אסור והא אריו"ח הלכה כסתם משנה, ותנן (נזיר מב). נזיר חופף ומפספס אבל לא סורק, ומאי קושיא והא סתמא בנזיר, ופלוגתא בביצה (כג), ובתרי מסכתי קי"ל אין סדר למשנה. ע"כ. מוכח מדבריהם דבתרי סדרי נמי קי"ל אין סדר למשנה ולא אולינן בחר סת"מ של הסדר האחרון. ובאמת הא דמרן הכסף משנה פלוגתא דרבוותא היא, שהר"ן (סוף פסחים) ע"כ דלא ס"ל כמרן הכ"מ. וכן מוכח בחי' הרשב"א (ברכות ט). הנ"ל. וכמ"ש בספרי שו"ת חזון עובדיה (סי' כג). וע"ע להגאון מהר"ם בן חביב בס' כפות תמרים (סוכה לו:): שהביא מחלוקת בזה. ע"ש. ואעיקרא אילו הוה ס"ל להתוס' דאיכא סת"מ דר"פ הבע"י דלא כאבא שאול לא הוה שתקו מניה. (וע' בשו"ת הרדב"ו ח"ד סי' קח שכ' שאף לר"ת הך דיוקא דריש מכילתין לא חשיב כ"כ כסת"מ אליבא דאבא שאול. ע"ש). ולפיכך נראה דס"ל כד' הריטב"א והנמק"י הנ"ל דאבא שאול מדרבנן קאמר שאסור לייבם לכתחלה משום נוי, אבל בדיעבד קנה. וכן כתב בפשיטות בשו"ת גנת ורדים (חאה"ע כלל ב סי' יא) דאבא שאול נמי דקאמר דהוי כאילו פוגע בערוה וקרוב בעיני להיות הולד ממזר, אינו אלא דרך גזמא, דיהבינן קדימה לחליצה על מצות יבום, ואם עבר וכנס לשם נוי ולשם ד"א שפיר דמי. ע"ש. וכ"כ בשו"ת עבודת השם (חאה"ע סי' מד, דף רג ע"א), דהתיא דאבא שאול אינו אלא מדרבנן ודרך גזמא קאמר דהוי "כאילו" פוגע בערוה. ושכ"כ הגנת ורדים הנ"ל. ע"ש. (ולא זכרו מחלוקת הרמב"ן נגד הריטב"א והנמק"י בזה).²

ב) איברא דחזי הוית להבית שמואל (סי' קסו סק"ה) שהביא מ"ש הנמק"י הנ"ל דמתני' דר"פ הבע"י אתי שפיר גם אליבא דאבא שאול, דלא קאמר אבא שאול אלא מדרבנן שאסור לייבם

נליונות ומילואים

מכל מקום (אפי' ממזר) פוטר את אשתו מן החליצה ומן היבום, שמעתי בשם הגאון מהר"ן אב"ד ברלין, שמתע"ז ביטלו היום מצות יבום, ואע"פ שהלכה דחליצה במקום יבום לאו מצוה היא, בכל זאת בומן האחרון ולא איכשר דרא יש לחוש שמא יש לו בן מ"מ, ונמצא שזה פוגע באשת אחיו שלא במקום מצוה. וטעם זה אמת וראוי לפרסמו. ע"כ. ולפע"ד אין לנו צורך לחפש טעמים שלא נזכרו בדברי חז"ל, והרי הדבר מבואר בגמ' שחששו שמא מתכוין שלא לשם מצוה אלא לשום נוי או ממזר. ואין להאריך. (שי"ש)

סימן יד 1. וכ"כ באור זרוע ח"א (סי' תשלח). גמ"ן 2. והנה עתה ראיתי כפי אלפסי זוטא להרמ"ע מפאנו (יבמות לט:): דס"ל כהרמב"ן שפסק כרבנן, משום דהכי רווחא שמעתתא בר"פ הבע"י, כיעו"ש. ושם הוסיף שמכאן ראה ברורה דמצות אי"צ כוונה. והרב המו"ל העיר שזהו חידוש גדול לחלות מחלוקת אבא שאול ורבנן כד"ן אם מצ"כ. וכבר הבאתי בפנים להלן (אות ג) דברי הבנין עולם שתלה ד"ו במחלוקת הנ"ל. וע"ע בערוך השלחן אה"ע סי' קסה). ובעיקר הד"ן כמצות יבום כוונה, יש להעיר מ"ש הגאון רצ"ה חיות בתנהגותיו ליבמות (כב). אהא דתנן מי שיש לו בן

ובשו"ת עמק יהושע (דני ציצית סי' א.) ע"ש. ודו"ק. [נע' היטב בדברי הגאון ר' אלחנן וטרמן הי"ד בקובץ הערות סי' לו. ודו"ק].

ג) וראיתי להגאון ערוך לנו ביבמות (לט:) שכו', דהא דרדשי רבנן ואבא שאול מדכתיב יבמה יבא עליה, משום דקרא יתרה הוא דכתיב ולקחה לו לאשה ויבמה. ובע"כ הא דתנן לקמן ר"פ הבע"י דבין בשוגג בין במזיד קנה, אתיא כרבנן דאבא שאול דהא לאבא שאול בעינן שכיין לשם מצוה דוקא, ועוד דכיון דקאמר כאילו פוגע בערוה ע"כ ס"ל דאף כדיעבד לא קנה דאל"כ איך שייך לו' דהוי כפוגע בערוה. וא"כ מזה ראייה לשיטת הר"י והרמב"ם שפסקו דהלכה כרבנן, שלא יקשה עליהם ראיות ר"ת, דלדידהו נמי יש ראייה מסת"מ ומהגמ' בכ"מ שיבמה נקנית בביאת שוגג. ושור' בחי' ריטב"א (יבמות נג:) שהביא ב' שיטות בזה, דלחד שיטה סת"מ דפרק הבע"י כרבנן, ולחד שיטה אתיא גם כאבא שאול, דמורה אבא שאול דמן התורה קנה ורק מדרבנן קאמר דהוי כפוגע בערוה. ועכ"פ י"ל שהר"י והרמב"ם ס"ל דאבא שאול מדאורייתא קאמר וסת"מ דלא כוותיה. ע"כ. ולכאז' אכתי כיון דסת"מ דבכורות כאבא שאול הו"ל למיזל לחומרא, ככל סד"א לחומרא, וכמ"ש כיו"ב הרשב"א בחי' לברכות (ט.), והר"ן (סוף פסחים), אלא דס"ל ככל הנהו אמוראי דסברי הבא על יבמתו בין בשוגג בין במזיד או באונס קנה, וכמ"ש בגמ' (יבמות נד.), וכמ"ש הרמב"ן הנ"ל. וכרמי בר חמא דאמר חזרו לומר מצות יבום קודמת דס"ל כחכמים. ומ"מ מ"ש בדעת הר"י דס"ל דלאבא שאול הוי מן התורה כפוגע בערוה, ראיתי בשו"ת בנין עולם (חאו"ח סי' יח ד"כ ע"ב) שכו', דנ"ל דאבא שאול ורבנן פליגי אם מצות צריכות כונה או לא, דלאבא שאול מצות צריכות כונה, ולכן אם לא נתכוון למצוה הו"ל כפוגע בערוה וקרוב להיות הולד ממזר, אולם מכיון דהא דק"ל מצות צ"כ אינו אלא מדרבנן, להכי קאמר "כאילו" פוגע בערוה, והיינו רק מדרבנן, וגם קרוב להיות הולד ממזר ולא הוי ממזר ודאי מה"ת, ורק אסמכיה אקרא דיבמה יבא עליה. ורבנן ס"ל דמצות א"צ כוונה אף מדרבנן וכו'. אלא דלפ"ז יש להק' על הר"י דבפ"ג דר"ה (כה.) פסק כמ"ד מצות צריכות כונה וכאן פסק כרבנן דמצות יבום קודמת. ואחר העיון נראה דלק"מ, לפמ"ש דלכ"ע מדאו' מצות א"צ כוונה, ופולוגתא דאבא שאול ורבנן, דלרבנן לא שייך לאסור היבום משום שצריך כוונה מדרבנן, שא"כ לא תתקיים המצוה של יבום, דשמא מחמת תאוותו יכוין להנאתו ויהיה כפוגע בערוה, לכך לא החמירו בזה חכמים, ואמרו מצות יבום קודמת, כדי שיוכל להקים לאחיו שם, שהיא מצוה גדולה. ואבא שאול ס"ל שכיין שצריך כוונה מדרבנן כל שאינו עושה היבום לשם מצוה הוי כאילו פוגע בערוה מדרבנן, ולכן בטלו חכמים מצות יבום בשו"ת, כדאשכחן בכ"ד שעשו חכמים חיזוק לדבריהם ועקרו ד"ת בשו"ת. ולפ"ז א"ש ד' הר"י שפסק כרבנן דמצות יבום קודמת, אף דס"ל מצות צ"כ מדרבנן בכל המצות. ע"כ. ומבואר דס"ל בד' הר"י, דאבא שאול לא קאמר אלא מדרבנן. ולפ"ז אתי שפיר סת"מ דהבע"י אף לאבא שאול. (וק"ק על הבנין עולם שיושב ודורש כמשה מפי הגבורה בדעת אבא שאול ורבנן ולא זכר שר ממחלוקת הרמב"ן נגד הריטב"א והנמק"י בזה.) והנה הערוך השלחן (סי' קסה אות ג והלאה), אחר שהביא דברי הנמק"י דמתני' דר"פ הבע"י אתי שפיר אף לאבא שאול דלא קאמר אלא מדרבנן ולכתחלה, אבל כדיעבד קנה. ורבנן ס"ל דאף לכתחלה כשמכוין לשם נוי לא הוי כפוגע בערוה. וכי' ע"ז, שמכל הראשונים לא משמע כן, ועוד שא"כ כיון דמן התורה היתר גמור הוא איך אמר אבא שאול שקרוב בעיניו

להיות הולד ממזר, ואם כוונתו שקרוב להיות ממזר מדרבנן, למה עשו חכמים כן בדבר שהוא היתר גמור מן התורה. ומהתוספתא ג"כ מוכח להיפך, דבפ"ו סתם כאבא שאול, ודין הבא על יבמתו וכו' לא נמצא בתוספתא. וגם יש לבאר טעמו של אבא שאול שאין לומר דה"ט משום דמצות צריכות כוונה, שא"כ היאך פסקו הר"י והרמב"ם דלא כוותיה, הא אינהו ס"ל דמצות צ"כ וכו'. ועוד שבדבר שיש בו הנאה ס"ל להרמב"ם שא"צ כוונה, (וכמ"ש הר"ן ספ"ג דר"ה, וראיה מדין המתעסק בחלבים ועריות חייב שכן נהנה.) וכ"ש בהנאת ביאה. ולכן נ"ל דס"ל לאבא שאול דאפי' את"ל מצות א"צ כוונה, ביבום צריך שיתכוין לשם מצוה, וה"ט שכיין שאשת אח היא ערוה עליו והתורה התירתה לו, אם לא יתכוין לשום מצוה הוי כפוגע בערוה וכו', אבל כשמכוין לשם מצוה אף שמכוין גם להנאתו לית לן בה, ודמי לאוכל מצה בליל פסח לשם מצוה ומכוין גם להנאתו, וזהו שאמר אבא שאול הכונס יבמתו לשם נוי, כלומר רק לשם נוי ולא לשם מצוה. ורבנן דפליגי עליה ס"ל דאיסור אשת אח פקע לגמרי כשמת אחיו בלא בניס, ולגמרי הותרה לו, ולכן אפי' אם בעלמא מצות צ"כ, הכא גלי קרא יבמה יבא עליה מ"מ, דהיינו אפי' בא עליה רק לשם נוי שרי, דהוי כאוכל מצה בלא כוונה שיצא מפני שיש הנאה באכילתו וכו'. ומיהו גם אבא שאול מודה שאפי' בא עליה רק לשם נוי אע"פ שעשה עבירה מ"מ קנאה והרי היא כאשתו גמורה. ודמי להבא על יבמתו נדה שאף שעבר על איסור כרת קנאה (וכמ"ש הטוש"ע סי' קסד ס"ד). עכת"ד. וזה קרוב למ"ש הרמב"ם בתשו', דאבא שאול ס"ל שאיסור אשת אח דחוי הוא לגבי מצות יבום, ולא הותר לגמרי, לכך צריך לכוין לשם מצות יבום, ולרבנן איסור אשת אח הותר לגמרי במקום יבום. ומ"ש הערוך השלחן דלרבנן הכא גלי קרא להתירה אפי' כשמכוין לשם נוי, כן כתב גם בשו"ת הרדב"ז ח"א (סי' תנו), שיבמתו הותרה לו לגמרי ואפי' יבמה לשם נוי או לשם ממון שרי, שגורת הכתוב הוא יבמה יבא עליה מכל מקום, והתורה אסרה והתורה התירה. וזהו היתר הבא מכלל איסור, וסברא נמי איכא ויבא הטוב מכל מקום, ומעשה דיהודה עם תמר יוכיח, שהרי לא נתכוון למצוה כלל ויצאו מהם מלכי בית דוד והמשיח שיבא במהרה בימינו. ע"כ. ומיהו אי קשיא לי הא קשיא לי על מ"ש הרדב"ז בתשו' ח"א (סי' נו), שהנשבע שלא ליבם יבמתו חלה שבועתו מכמה טעמים, חדא דאפי' למ"ד שהלכה מצות יבום קודמת, הך קדימה לאו מדאורייתא היא, תדע שהרי חזרו לומר מצות תליצה קודמת, ואם הקדימה ביבום היא מן התורה לא היו חוזרים לומר דמח"ק, וכיון שקדימה זו מדרבנן חיילא עליה שבועה וכו'. ומיהו י"ל דקדימה זו מן התורה, דכתיב ואם לא יחפוץ האיש וכו', וחזרו לומר מח"ק שיש בהם כח לעקור ד"ת בשו"ת. ומ"מ דעתי שקדימה זו היא מדרבנן, ולכן היו מטלטלים אותה כפי הזמן. ע"כ. ותמיהני דהא ביבמות (כ:.) אהא דפרכינן יבא עשה דיבום וידחה ל"ת דאלמנה לכ"ג, מתרץ רבא דשאני הכא דאפשר בתליצה, וכדאמר ריש לקיש, כל מקום שאתה מוצא עשה ולא תעשה אם אתה יכול לקיים שניהם מוטב ואם לאו יבא עשה וידחה ל"ת. ופרץ מדתניא ואם בעלו קנו, (אלמא דמדאו' רמיא קמיה למדחי לא תעשה), תיובתא. ומסקינן לימא תהוי נמי תיובתא דריש לקיש, אמר לך ר"ל כי אמנא אנא היכא דמקיימי מצוה, הכא חליצה במקום יבום לאו מצוה היא. הא קמן דחליצה במקום יבום לא חשיבא מצוה כלל מן התורה. ולהכי קרינן ביה אי אפשר לקיים שניהן, ושפיר רמיא קמיה מה"ת, ומש"ה סב

מדרבנן. וע"ג. 3. (וע' היטב בשו"ת הרדב"ז ח"ב סי' תרנה. ודו"ק).
 ור' בבית שמואל (סי' קעד סק"ג) שדעת הפוסקים שאפי' למיד
 מצות חליצה קודמת מודה דמדאורייתא מצות יבום קודמת לכ"ע.
 ושם דוחה ל"ת. ורק מדרבנן כשראו שמתכוונים שלא לשם מצוה
 אמרו מח"ק. ע"ש. ומכאן תשובה למ"ש הגנת ורדים (חאה"ע כלל
 ב סי' יג) להוכיח דמצות יבום קודמת, מהסוגיא דיבמות (כא).
 וחליצה במקום יבום לאו מצוה היא. ע"ש. והא כ"ע מודו בהכי,
 אלא שלאחר מכן כשראו חכמים שאין מתכוונים לשום מצוה,
 הפקיעו מצות יבום בשווא"ת ואמרו מח"ק. וכמ"ש הב"ש הנ"ל.
 וע"ז וע' בשו"ת חלקת יואב (חאו"ח סי' לג) דפשיט"ל דאבא
 שאל דאמר דהוי כאילו פוגע בערוה, הוי רק מדרבנן. וכמ"ש
 המסק"י. ע"ש. וכ"כ הגאון משאוול בשו"ת זכר יהוסף (חאו"ח ר"ס
 טו. וע"ז בחי' הזכר יהוסף ליבמות (לט:). ע"ש. 4. ובשו"ת מהר"מ
 מראה (סי' יז) משמע דס"ל דאבא שאל מדאורייתא קאמר. ע"ש. וכן
 מוכח באור ורוע (סי' תרלח) שכי' דהלכה כאבא שאל, דבשל תורה
 הלך אחר המחמיר, והביא ראיות ר"ת שהובאו בתוס' (יבמות לט:).
 הנ"ל. ע"ש.

ו) **ובעיקר הדין** אם מצות יבום קודמת או מצות חליצה קודמת,
 שנחלקו בו הראשונים, הנה דעת רוב הראשונים
 שמצות יבום קודמת, ומהם: רב אחאי גאון בשאלתות (סי' קנד).
 וכ"כ בהגהות מיימוני (ריש הל' יבום) בשם השאלתות. וכ"כ בשמו
 בשו"ת מהר"ם בר ברוך (סי' תתסו). ע"ש. וכן דעת הר"ף בהלכות
 נפי' החולץ (יבמות לט:). ובפ"י (כתובות סד). וכן דעת
 הרמב"ם (כפ"א מה' יבום ה"ב). 5. וכ"כ בתשובה (סי' קע) ובפ"י
 המענינות (ספ"ק דכבורות) ובס' המצות (מ"ע ריו). ע"ש. וכן דעת
 הראב"ד בשו"ת תמים דעים (סי' רלח ד"ה ע"ב). וכן נדפס ברפוס
 וילנא בהגהותיו על הר"ף פ' אע"פ (סד). וכ"כ בשמו הרמב"ן בס'
 הזוהר שם, ובחי' הרא"ה לכתובות (סד). וכן דעת הראב"ן (דף רמב
 ד"א). וכן דעת ראב"י"ה בתשובה שהובאה במרדכי (פ' החולץ סי'
 לא) ובהגמ"י שם. וכן פסק הריב"א הובא במרדכי שם. וכן דעת
 הרמ"ה, הביא ר' ירוחם (נתיב כה ח"ג דף ר"ט ע"א). וכן דעת
 בעל העיטור (ערך כתובת יבמין דל"ז ע"ד). וכן דעת רבינו אברהם
 מן ההר ביבמות (לט:). וכן דעת הרמב"ן בחי' ליבמות (לט:). וכן
 כתב בשמו הריטב"א בחי' לכתובות (סד). וכן דעת הרשב"א
 לכתובות (סד). ובס' החינוך (סי' תקצט). וכן דעת הרשב"א
 בתשובה (ח"א סימן אלף וקס"ה, וח"ד סי' לו-לח). וכן פסק
 הרשב"א להדיא בחי' לכתובות (סד). וכ"כ בשמו הארחת חיים
 ח"ב (עמוד קע"ז). וכן דעת הריטב"א בחי' ליבמות (לט:). וכן דעת
 אחר. ובחי' לכתובות (סד). וע' היטב בתשו' הריטב"א (סי' נז).
 וכן דעת רבינו ישעיה הא' בפסקיו ליבמות (לט:). וכן דעת המאירי
 (יבמות לט: עמוד קס"ח, וקט. עמוד ת"ה). וכן דעת הר"ן בתשובה
 (סי' כב). והנימוקי יוסף כתובות (סד). וכן דעת הר"י בתשו' (סי'
 ר"ט ש"ב ותק"ט). ועוד ראשונים. וכן פסק מרן השלחן ערוך
 (סי' קסה), והרדב"ז בתשו' (ח"א סי' תנו, וח"ד סי' קח), וכ"כ גדולי

בחידישו שם דאבא שאל פליג וס"ל דלא קנאה בשוגג. וע' בשו"ת דברי
 חיים (תאה"ע סי' ק). וע' אמרי צבי על ספר הפרנס (סי' שנו), ובשו"ת
 (מצ' ח סוף כלל עב). ומה"ז. 5. וע' בס' נחל איתן (שם) שכי' להיפק, ואין
 רבנו מתנזרים. מה"ז. 6. וע"ז בשו"ת קריית חנה (סי' טו דט"ו ע"ג). מה"ז
 וע' בשו"ת ויקרא אברהם (תאה"ע סי' ל ד"ס ע"א) שהביא דברי הבי"י (סי'
 קסט) שצ"ד ברעת הראב"ד דס"ל מצות חליצה קודמת. ע"ש. והא ליחא,
 דראב"ד בספר תמים דעים (סי' רלח דף לה ע"ב, ונרפס ברפוס וילנא על
 הר"ף כתובות סד), כתב דמצות יבום קודמת. מה"ז

ג' ציונות וס' לאים

ו) וכן יש להקי' גם מ"ש התשב"ץ בתשו' (רי"ס ק), שהושבע לחלוץ ולא
 ליבם אין שבועה חלה עליו, שמסניי הוא מצוה ליבם וכו'. ואפי' לר'
 החולקים. היט שמוס' דבדידיה תלי דחמנא אי בעי חולץ אי בעי מיבם.
 ובמ"ש בב"י יו"ד (סי' רלט) בשם הרא"ש בתשו'. ובב"י (סי' קסה) בשם
 הריטב"א (וכ"ה בשו"ת הריטב"א סי' קעח). וע"ז בשו"ת הריב"ש (סי'
 קסג). וע' היטב בתשו' הריטב"א ח"ד (סי' רס). ודו"ק. ומה"ז שם
 השלחן חיים קגנטרס ספר הזכרון (מע' מ אות נה) שהשיג על הרדב"ז כזה
 מ"ש יבמות (ג סו"ע"א). מה"ז. 4. וק"ק שלא זכר שר דברי הרמב"ן

ד מדרבנן, למה
 מהתוספתא ג"כ
 על יבמתו וכו'
 אול שאין לומר
 פסקו הר"ף
 צ"כ וכו'. ועוד
 (וכמ"ש הר"ן
 זייב שכן נהנה).
 פ"י את"ל מצות
 ש שכיון שאשת
 ריין לשום מצוה
 אף שמכיון גם
 שם מצוה ומכיון
 לשם נוי, כלומר
 ל דאיסור אשת
 הותרה לו, ולכן
 יבא עליה מ"מ,
 מצוה בלא כוונה
 גבא שאלו מודה
 מ"מ קנאה והוי
 שאף שעבר על
 צנת"ד. וזה קרוב
 אשת אח דהוי
 לכיון לשם מצות
 קום יבום. ומ"ש
 כשמכיון לשם
 יבמתו הותרה לו
 גזרת הכתוב הוא
 וזה התירה. וזהו
 טוב מכל מקום,
 למצוה כלל ויצאו
 ג. ע"כ. ומיהו אי
 ר' ח"א (סי' נו),
 מה טעמים, חדא
 ה לאו מדאורייתא
 זת, ואם הקדימה
 ק, וכיון שקדימה
 ל דקדימה זו מן
 לומר מח"ק שיש
 זה זו היא מדרבנן,
 הני דהא ביבמות
 ת דאלמנה לכ"ג,
 גר ריש לקיש, כל
 כול לקיים שניהם
 ניא ואם בעלו קנ,
 תיובתא. ומסקינן
 ל כי אמינא אנא
 לא מצוה היא. הא
 מן התורה. ולהכי
 מיה מה"ת, ומש"ה שכן
 קדימה אינה אלא

קודמת. וכ"כ בשמו הרמב"ן והרא"ה. וכ"כ בשו"ת הריב"ש (סי' רט) בשם הראב"ד. וכ"ה בשו"ת הרדב"ז ח"ד (סי' קח). וממילא הראיה מדברי הראב"ד להתיר לסומא לחלוץ לכתחלה אימתני ותקיפא. והרה"ג מהר"א קריספין בס' בית אהרן (חאה"ע מע' ח אות ב דל"א ע"א) הביא דברי המרכבת המשנה אשכנזי שהקשה על הראב"ד שכיון דמצות יבום קודמת למה תחלוץ לסומא בדליכא אחר והלא אפשר ביבום. והשיג עליו מדברי הבית יוסף דס"ל להראב"ד מצות חליצה קודמת והו"ל כדיעבר. ע"ש. ולפמש"כ אינו מן היישוב. (וע' בשו"ת דבר משה חאה"ע סי' פט). ואפשר דה"ט כמ"ש הראב"ד בתמים דעים שם שאפי' למשנה ראשונה דמצות יבום קודמת, מדרך הישר והטוב להתרחק מן היבום, ולכן אותו האיש שנפלה לו יבמה בחו"ל ושאל לר' חנינא מהו למיחת ליבומה, ואסר ליה, ואילו היתה מצוה מן המובחר בודאי שלא היה אוסר עליו, שהרי אפי' כהן מטמא בחו"ל ללמוד תורה ולישא אשה, א"ו שהיתה מצוה זו מרוחקת בעיניהם. [וע' תוס' ע"ז יג. ד"ה ללמוד תורה. ובדברי הרמב"ן בס' הוכות כתובות שם ודו"ק]. ע"כ. וצ"ע. וע' בס' אבודרהם בראש הספר, בתשובת רבינו יוסף בן פלט להראב"ד שכ' וז"ל: ואין מברכין על החליצה משום שמצוה הבאה בעבירה היא, דקא עבר על מ"ע דיבום. ע"ש. ומוכח ג"כ דס"ל דמצות יבום קודמת. ודע דמש"כ לעיל בשם הראב"ן דס"ל דמצות יבום קודמת, כעת ראיתי בהגמ"י ריש הל' יבום שכ' בשמו להיפך דס"ל דמת"ק. וצ"ע. ושוב מצאתי את שאהבה נפשי להגאון מהר"ח פלאג"י בס' רוח חיים אה"ע (סי' קסה) שהאר"י הרחיב למעניו כיד ה' הטובה עליו, ואסף איש טהור כל דברי הפוסקים ראשונים ואחרונים מערכה לקראת מערכה המיימינים והמשמאילים, אם מצות יבום קודמת, או מצות חליצה קודמת. והפליא עצה הגדיל תושיה ובכמה הערות זכיתי לכוין לדעתו הגדולה. ועוד הוסיף הערות והארות בענין זה כיעו"ש. ואסיפא דינא העלה שלענין פסק הלכה העיקר כדעת רוב גדולי הפוסקים הורא"ח, שהם רוב מנין ורוב בנין. שפסקו כד' חכמים דמצות יבום קודמת. ואילו החולקים עליהם הם מיעוטא דמיעוטא ומתי מספר שכו' לעומת הפוסקים דסברי מרנן מצות יבום קודמת. ושכ"כ הרדב"ז ח"ד (סי' קח). עכתי' ע"ש"ב. גם בשו"ת אשדות הפסגה (חאה"ע סי' יד) קיבץ מדברי הפוסקים ראשונים ואחרונים בקיצור נמרץ, והעלה ג"כ להלכה כרוה"פ דמצות יבום קודמת. ע"ש. וע"ע בשו"ת רוב דגן ח"א (ה' יבום סי' א דל"ה ע"ב). ע"ש. וע' בשו"ת בני בנימין (סי' כא) ובשו"ת ישא איש (חאה"ע סי' כ) דנקטינן כמ"ד מצות יבום קודמת. וכ"כ בשו"ת משה האיש (חאה"ע מסימן י"ח עד סי' כ). ע"ש. וכ"כ בשו"ת שערי רחמים פרנקו (חאה"ע סי' כז). ועוד אחרונים.

שאיך לה ג"כ דין מורדת. א"ו דס"ל להש"ס כמ"ד דמצות יבום קודמת. ע"כ. ולפעד"נ שאין מכאן ראיה כלל ע"פ מ"ש התוס' בכתובות (מ.) בד"ה אי אמרה לא בעינא, הקשה הרב ר' עזרא א"כ אמאי איצטרך קרא ביבמות (ה:): שאין עשה דכיבוד אב דוחה שבת, והא אי אמר האב לא בעינא לכיבוד מי איתיה לעשה כלל. ונ"ל דהכא גבי דידה ליכא עשה דהא אי בעיא אמרה לא בעינא ליה, הילכך אין לה לעבור בלאו משום עשה דידה, שהיא מוזהרת כמותו, שהרי השה הכתוב אשה לאיש כדאמר' ביבמות (פד:). ע"כ. והנה מקושיית הגמ' (יבמות כ.) גבי אלמנה לכ"ג לית עשה ולדחי ל"ת, מוכח דמ"ע דיבום חל גם עליה, שאל"כ נאמר דמשום עשה דידה אין לה לעבור בלא תעשה, שהרי מבואר בתוס' יבמות (ה.) ד"ה ואכתי, שגם בל"ת של אלמנה לכ"ג האשה עושה איסור כמו הכ"ג הבא עליה. ע"ש. וע' בתוס' גיטין (מא.) וא"ת לית עשה דפו"ד ולדחי ל"ת דלא יהיה קדש. וי"ל משום דבדידה ליכא עשה דלא מפקדא אפו"ר, ועוד שאפשר לה בכיוצא בה. ע"ש. וכ"ה בתוס' ב"ב (יג.) ע"ש. ובע"כ דהכא איכא עשה דיבום גם ביבמה, וא"כ לא דמי לאונס, דהתם בדידה ליכא לעשה כלל, וכמ"ש התוס' הנ"ל. וכן מצאתי כיו"ב להפני יהושע (כתובות מ.). שכ' מכאן ק"ל לפרש"י (יבמות לט:): דיבמה דאמרה לא בעינא ליה ונותנת אמתלא לדבריה לא כפינן לה, (ומייתי נמי מפ' אע"פ (סד.) שאין כותבין אגרת מרד על שומרת יבם), וא"כ הא דשקיל וטרי הש"ס בריש יבמות דליתי עשה דיבום ולדחי ל"ת שיש בו כרת, ואצטרך למילף מקרא, נימא אי אמרה לא בעינא מי איתא לעשה כלל. וי"ל דשאני התם שאין ללמדה לעקור מצות יבום כיון שאין לה אמתלא ברורה. ועוד דבמצות יבום גם היא מוזהרת לקיים העשה משא"כ הכא דבדידה תליא מילתא דוקא וכו'. ע"ש. וע"ע בס' הפלאה כתובות (כד:): בפרש"י ד"ה דאיסור עשה כה תברכו, שג"כ כ' להוכיח שמ"ע דיבום שייך גם ביבמה, ואע"פ שבתורה אינו מפורש הציווי אלא עליו שנא' יבמה יבא עליה, מ"מ המצוה היא גם עליה. תדע, דביבמות (כ.) פריך ליתי עשה ולדחי ל"ת, ואיך תעבור היא בל"ת אם אין העשה חל עליה, וכמ"ש התוס' (גיטין מא.). ע"כ. ואמנם ראיתי להגאון מהר"ם בן חביב בתוספת יוהכ"פ (פו:): גבי הא דאמר' גדולה תשובה שדוחה ל"ת שבתורה, והק' המפרשים, מאי רבותא דתשובה, הא בכל דוכתא עשה דחי ל"ת. ותי' בס' כסף נבחר בשם רבו ז"ל, דשאני הכא שישראל עושים המ"ע דתשובה, וכביכול הקב"ה עובר בל"ת דלא יוכל בעלה הראשון לשוב לקחתה. וכן תירץ המהר"ש אלגאזי בס' אהבת עולם (דף ע' ע"ד). והקשה ע"ז מההיא דכתובות (מ.) גבי אונס, דליתי עשה ולדחי ל"ת, והתם בדידה ליכא עשה. וביבמות (כ.) גבי אלמנה לכ"ג פריך ליתי עשה ולדחי ל"ת, והתם אין העשה דיבום אלא על היבם, ואיך תעבור היבמה בלאו משום עשה דידה, א"ו שכל מ"ע דרמיא על איש אחד ומוכרח לעשותה בחברת אחר דוחה ל"ת שבתורה אע"פ שלגבי האחר ליכא עשה. ע"ש. ובאמת דמההיא דכתובות (מ.) לק"מ, שלפי תירוצ' התוס' הנ"ל זהו עצמו תירוצ' הגמ' אי אמרה לא בעינא מי איתיה לעשה כלל. וכן מההיא דיבמות (כ.) לק"מ, דהאיכא למימר דקושטא דמילתא שיש מ"ע גם ביבמה. וכמ"ש הפני יהושע והפלאה הנ"ל. (וע' בתוס' נדרים צ: בשם ה"ר אליעזר. ודו"ק.) ודברי התוס' גיטין (מא.) וב"ב (יג.) סותרים דברי המהר"ם בן חביב הנ"ל. וכן מצאתי להגאון רעק"א בהגהותיו לספר תוספת יוהכ"פ הנ"ל שהעיר כדברינו ע"ד המהר"ם בן חביב. וכ"כ גם הגאון ר' יצחק אלחנן בשו"ת באר יצחק (חיו"ד סי' יט) בד"ה ויש לדחות, בהגה, להשיג ע"ד המהר"ם בן חביב, והוכיח ג"כ מהתוס' (יבמות

ה) ובהיותי בזה ראיתי להגאון מהר"א ישראל בעל קול אליהו בספר ארעא דישראל (מע' י אות ה) שכ', שיש להוכיח כדברי הפוסקים הסוברים מצות יבום קודמת לחליצה, מסוגית הגמרא (יבמות כ.) אהא דתנן אלמנה לכ"ג חולצת ולא מתייבמת, קא פסיק ותני אפי' אלמנה מן האירוסין, ואמאי ליתי עשה ולדחי ל"ת. ונודע מ"ש בכתובות (סד.) דלמ"ד מצות חליצה קודמת אין כותבין אגרת מרד על שומרת יבם. ואמרינן כפי' אלו נערות (כתובות מ.) גבי אונס שותה בעיצו שאם היתה מחייבי לאוין פטור. ופריך ליתי עשה ולדחי ל"ת, ומשני אי אמרה לא בעינא מי איתיה לעשה כלל. ע"ש. והשתא אם איתא דמת"ק ואי אמרה לא בעינא אין לה דין מורדת, מאי פריך גבי אלמנה לכ"ג ליתי עשה ולדחי ל"ת, הא אי אמרה לא בעינא ליתיה לעשה כלל,

היה ראה ואתי, שיש מ"ע דיבום גם ליבמה. ע"ש. אולם לא אחד
 כי מצאתי תנאי דמסייעי למהר"ם בן חביב, דליכא מ"ע דיבום לגבי
 הכמה, שכ"כ רבינו יוסף בן פלט, כתשובה להר"א אב"ד, הובאה
 ט"ש סי' אבודרהם (דף ח רע"ד) וז"ל: ואין מברכין על מ"ע
 החליצה משום דמצוה הבאה בעבירה היא, דקעבר על מ"ע דיבום.
 (חליצה במקום יבום לא מצוה היא יבמות כא.) וכן אין האשה
 נכנסת לא על החליצה ולא על היבום, משום דלא מפקדא אפריה
 וביה, וכיון שאינה במצות יבום אינה במצות חליצה, וכדאמר ר'
 יחי' (יבמות מא:) כל שאינה עולה ליבום אינה עולה לחליצה,
 וסי' (יבמות מא:) כל שאינה עולה ליבום אינה עולה לחליצה,
 אלא דחליצה ויבום איתקשו להדדי. עכ"ל. ומוכח להדיא שאין
 אלא דיבום על היבמה. (ונראה דס"ל כמ"ש הטור סי' קסו בשם
 גמ' העיטור, שהיבם מברך על ביאת יבמה, וכ"פ הרמ"א בהגה
 ט"ס קסו. וכ"ה בשו"ת שבות יעקב ח"ג (סי' קלו). ע"ש. ועי' היטב
 בשו"ת הרשב"א ח"א (סי' יח) ובמיוחסות (סי' קפט). ודו"ק. גם
 בס' החינוך (ס"מ תקצח) כ', שנוהגת מצות יבום בכל זמן
 יבומים. ע"ש. מכלל שאין היבמה מצווה ע"ז. וכן הוכיח במישור
 סוף החיד"א בכרכי יוסף יו"ד (סי' שמא סק"ו). ע"ש. וכ"כ בשו"ת
 מהרש"ם ח"א (ס"ס לד). ע"ש. וראיתי בשו"ת מקום שמואל (סי'
 ט) שהביא להקשות על התוס' (גיטין מא.) הנ"ל הדיכא דליכא
 עשה בדידה לא דחי ל"ת, מההיא דכתובות (מ.) גבי אונס, דפרוך
 עשה בדידה לא דחי ל"ת. וכי' דלק"מ, שי"ל עפ"ד התוס' כתובות שם
 דחי עשה ולדחי ל"ת. וכי' דלק"מ, שי"ל עפ"ד התוס' כתובות שם
 בפרוך קושית ה"ד עורא דה"ג יכולה לומר לא בעינא כדי שלא
 לנבוי בלאו, וגבי דידה ליכא עשה. ומה שהקשה הרה"ג השואל
 מהוה דיבמות (כ.) גבי אלמנה לכ"ג, ליתי עשה ולדחי ל"ת, י"ל
 דחי ולגבי היבמה ליכא עשה דיבום, מ"מ היא אגידא ביה יבם
 לחלוץ או ליבם, ואינה יכולה לומר לא בעינא לא בחליצה ולא
 בטום וטופין אותה ליבם למ"ד מצות יבום קודמת, או לחלוץ למ"ד
 מחיק, ובשניהם איכא מ"ע, מש"ה אף דליתיה לעשה לגבי היבמה,
 ס"מ אינה נופלת תחת סוג זה וכו'. ע"ש. (וע"ע בס' בני חיי בסוף
 המפר בחי' לגיטין מא. ודו"ק.) ובשו"ת חסד לאברהם תאומים
 (מה"ת חאה"ע סי' פ) הקשה ג"כ לשיטת החינוך והאבודרהם הנ"ל
 דליכא מ"ע ביבמה, מאי פריך ביבמות (כ.) ליתי עשה ולדחי ל"ת,
 הא בדידה ליכא עשה, וכמ"ש כיו"ב התוס' ב"ב (יג.). וע"ש מ"ש
 מה"י גם בשו"ת חיי אריה (סי' ס) הכיא שעמד בזה מר זקנו הגאון
 ז"ל בשו"ת בר ליואי (חאה"ע סי' סט) ע"ד האבודרהם הנ"ל. וע"ש.
 וע"ע בזה בשו"ת תועפות ראם (חאה"ע סי' פד). ובשו"ת אורי
 וישי (סי' לג). ע"ש. (ובשו"ת אורי וישי שם כ' שמתשו' הרשב"א
 הג"ל מוכח דשייך גם באשה.) וע"ע להגר"י אלחנן בשו"ת עין
 זקנה (בפתח השער סי' יט) דנקיט דליכא מ"ע ביבמה, ובכל זאת

יבום
 תוס'
 א"כ
 דוחה
 כלל.
 בעינא
 זהרת
 (פד:).
 עשה
 משום
 יבמות
 איסור
 עשה
 א עשה
 . וכ"ה
 ביבמה.
 התוס'
 אן ק"ל
 אמתלא
 כותבין
 ס בריש
 ך למילף
 ל דשאני
 א ברורה.
 ג"כ הכא
 : כתובות
 יח שמ"ע
 ניווי אלא
 יה. תרע,
 היא בל"ת
 כ. ואמנם
) גבי הא
 ישים, מאי
 כסף נבחר
 ה, וכביכול
 קחתה. וכן
 הקשה ע"ז
 ל"ת, והתם
 ליתי עשה
 איך תעבור
 ל איש אחד
 ע"פ שלגבי
 (מ.) לק"מ,
 ה לא בעינא
 מ, דהאיכא
 הפני יהושע
 צעור. ודו"ק.)
 ר"ם בן חביב
 וספת יוהכ"פ
 גם הגאון ר'
 ה ויש לדחות,
 התוס' (יבמות

נתינות וסילואים

שיכול לחזור בו ולומר שרצה ליבם אכתי מצוה מוטלת עליו. ומה'
 10. ובאמת דבלא"ה מעיקרא לק"ט, דמדינא דאורייתא פשיטא שעיקר
 המצוה ביבום. (וכדאמרין ביבמות כא. חליצה במקום יבום לאו מצוה
 היא.) והמשנה דיבמות (כ.) והרי בראשונה היו מתכוונים לשום מצוה, ואף
 היא הלכה פסוקה בכל זמן, והרי במבואר (בבבבבות יג. ויבמות לט.), ורק
 לאבא שאול היה מצוה ליבם, וכמבואר אמת דחליצה קודמת. (וכ"כ
 לאחר מכן שלא היו מתכוונים לשום מצוה אמת דחליצה קודמת. (וכ"כ
 בשו"ת התשב"ץ ח"א סי' ק.) וקושית הגמ' על עיקר ההלכה דאמאי אלמנה
 לכ"ג לעולם חולצת ולא מתיבמת, ליתי עשה ולדחי ל"ת. ובכלל יש מקום
 להעיר למ"ש רש"י (סנהדרין ט:.) דמלך אין חולצין לאשתו, משום
 שאסורה להנשא מוכח שאין מצוה חליצה מצוה גמורה בעצם, אלא כהכשר
 מצוה להפקעת זיקתה שתוכל להנשא, שא"כ מה כן כשרה אסורה
 להנשא, תחלוץ לקיים המצוה. וכ"כ החכם צבי (סי' א.) ונ"ע בשו"ת חבלים
 בענינים ח"א (דף יח ע"ד. נתינות). וכן העיר מה בחי' הרש"ש שם. וע"ע בר

ד. וע"ע שם (חאו"ח סי' עז דף מג סוף ע"ג). 8. וע"ע בשו"ת עין
 זקנה ח"ב (חאה"ע סי' סב) שהאריך בזה. ועוד כתבנו בזה בדרשה לשבת
 השבועה (מאור ישראל דרושים, דרוש ג.) (מילואים.) גם הלום ראיתי למהר"א
 בס' לכת וישר (חיד"ד עמ' סג) שכתב, ודמי ממש לעשה דיבום דליתיה לגבי יבמה
 הדין שאינו במצות הפדיון, ליתא, דדמי ממש לעשה דיבום דליתיה לגבי יבמה
 האשה בעי למיטר ביבמות (ג:) דמ"ע דיבום דחי ל"ת שיש בו כרת. וכי"כ
 במבמות (מ.) גבי מ"ע דאונס דליתיה באנוסה, ואפ"ה אי לאו ה"ט דאי אמרה לא
 בשבט וכו', היה עשה דוחה ל"ת. וה"ט דכולהו משום שא"א לקיים העשה אלא
 בשבט זה וכו'. ע"ש. והוא תנא דמסייע למהר"ם בן חביב, ועי' בשו"ת יד יצחק ח"א
 (סי' לג) שש"כ בזה. וכפי מצות המלך (דף נו ע"א.) ובשו"ת תורת חסד מלוכלך
 (חאו"ח סי' ג) סוף אות כז. ובשו"ת ועין דוד (חאה"ע סי' רז.) ובערוך לנו יבמות
 (כ.) ובשו"ת דברי מלכיאל ח"ד (סי' לג.) נתינות. 9. דאף אבא שאול לא קאמר
 דחי כפונע בעורה אלא מדרבנן, לפי מה שכתב הריטב"א (יבמות נג:).
 ע"ש. ועי' לעיל (אות א והלאה). וכן גם הוא שיכול לומר לא בעינא, כיון

ו) ניהו

אנפין לניד, שכבר ביארנו שרוב הראשונים פוסקים שמצות יבום קודמת לחליצה כרבנן דאבא שאול. ומהם: השאלות, והרי"ף, והרמב"ם, והראב"ד, ורשב"ם, וריב"א, והראב"ן, והעיטור, ורבינו ישעיה הא', ורבינו אברהם מן ההר, והרמ"ה, והמאירי, והרמב"ן, והרשב"א, והרא"ה, והריטב"א, והריב"ש, והר"ן, והנימוקי יוסף, וכתב הרדב"ז בתשובה ח"ד (סי' קח). שכן פסק רבינו יונה, ושכן דעת כל חכמי ספרד ושכן המנהג בקטלונא ובפרובינצא. ע"ש. והמדרכי (פ' החולץ סי' לא) כ' שכן דעת רבני ספירא וגרמזיא ומגנצא. ע"ש. ובתשרי הרדב"ז שם הוסיף שכן דעת רבינו אפרים והרד"ה ורבינו יהונתן ועוד. ע"ש. וכן פסק מרן השלחן ערוך (בסי' קסה). והנה גם הרבה מגדולי האחרונים הסכימו להלכה דמצות יבום קודמת. ומהם: רבינו עובדיה מברטנורא (בספ"ק דבכורות). ובתשרי מהרלנ"ח (סי' לו). ובשו"ת מהרי"י בי רב (סי' סא). ושו"ת מהר"ם אלשקר (סי' עט). ושו"ת המבי"ט ח"ב (סי' מא). ושו"ת יבין ובוועז ח"א (סי' קכד) וח"ב (סי' גג). ושו"ת הרדב"ז (ח"א סי' שט ותנו, וח"ד סי' קח). ושו"ת אהלי יעקב למהריק"ש (סי' כא). ושו"ת דברי ריבות (סי' ג). ע"ש. ועי' בשו"ת משפטי שמואל (סי' נו) שכי, שהרא"ם בשתי תשובות העלה דמצות יבום קודמת. ושאל הגאון מהרי"י טיטאצק שהיה מורה בתחלה כהפ"ד דמח"ק, שוב חזר בו מפני שראה שרבו כמו רבו גדולי הראשונים שמפיהם אנו חיים ומימיהם אנו שותים שפסקו דמצות יבום קודמת ולכן כשמת בנו בלי בנים צוה לאחיו וייבם לזקוקתו. ולכן אף שאני הורתי בתחלה דמח"ק, ונדפסה הוראתי בשו"ת בנימין זאב, זהו מפני שאז לא הגיעו לידי תשובות הריב"ש, וכעת שראיתי שהפליג בכמה פוסקים להוכיח בראיות עצומות שמצות יבום קודמת, אני סומך על הוראתו להלכה ולמעשה. ע"ש. ווע"ע בכנה"ג (סי' קסה הגה"ט אות ג). ובסי' רוח חיים (סי' קסה). ובשו"ת בית דינו של שלמה (חאה"ע סי' א). ע"ש. ומעתה הדבר ברור ש"התקנה" שהסכימו בה חברי ונשיאי הרבנות הראשית לישראל, אין לה כל תוקף לדין הספרדים ועדות המזרח שקיבלו הוראות הפוסקים ומרן הש"ע דמצות יבום קודמת. ואין לומר שהואיל ודעת כמה פוסקים לפסוק כאבא שאול שהכונס את יבמתו לשום נוי או לשום ממון הרי זה כאלו פוגע בערוה וקרוב להיות הולד ממזר, וגם מרן הש"ע אחר שכתב בסתם שמצות יבום קודמת, הביא אח"כ סברת וי"א שמח"ק, והרי כ' המהרי"ט אלגאזי בשו"ת שמחת יום טוב (סי' יא דמ"ד ע"ג), שבענין איסור ערוה החמורה בגיטין וקידושין ויבום וחליצה אנו נוהגים לתפוס כל החומרות של דעת כל הפוסקים אפי' נגד דעת מרן, ורק להקל אין אנו יכולים לפסוק היפך דעת מרן. ע"ש. וכ"כ עוד בתשובתו שהובאה בשו"ת ברוך משה (סי' לר). וכ"כ עוד בספרו שו"ת קדושת יום טוב (סי' ט). ע"ש. וכן הסכים הגאון מהרי"י טייב בתשובה שהובאה בס'

משכנות הרועים (דף רצה ע"א). ובספרו ערך השלחן אה"ע (סי' מב סק"ב וסי' מג סק"א). וכן הסכימו הרבה אחרונים, ומהם הגרי"ח פלאגי בשו"ת חיים ושלום (ח"א סי' כב וח"ב סי' קי). והגרי"ח בשו"ת רב פעלים (ח"א חאה"ע סי' י, וח"ד סי' יב). ובשו"ת זבחי צדק ח"ב (חאה"ע סי' ג). ובשו"ת שער אשר (חאה"ע סי' בט) ובשו"ת פני יצחק אבולעפיא (ח"א סי' יג). ועוד. וא"כ ה"ז דאיכא דורא דערוה דאיסור אשת אח, וכמ"ש בתשרי מהרי"ל (סי' קפא), יש לנו להחמיר שלא ליבם בזמן הזה שאין מתכוונים לשם מצוה. ונהנה כל זה אינו, שעד כאן לא חששו להחמיר באיסור ערוה נגד דעת מרן, אלא במקום שאין מנהג ידוע, אבל בג"ד שנתפשט המנהג אצל הספרדים ועדות המזרח ליבם כד' מרן שקבלנו הוראותיו לית לן בה. וכמבואר בתשרי מרן הבי"ל לאה"ע (דיני יבום סי' ב), שבכל גלילותינו תופסים להלכה שמצות יבום קודמת, וכדברי הרמב"ם שהוא מרא דאתרא. וכ"כ בשו"ת הרדב"ז ח"ד (סי' קח), שמנהג כל ספרד וקטלונא ופרובינצא וכל המערב וארץ הצבי ודמשק ותוגרמא ומלכות מצרים וכל הגלילות אשר שמענו שמעם נוהגים במצות יבום להקים שם המת על נחלתו. ועוד שגם בכל אשכנז נהגו במצות יבום כמ"ש רבינו פרץ, וכן המנהג במגנצא וספירא וגרמזיא, חרץ ממקצת מקומות שנהגו כמ"ד מח"ק. עכת"ד. (ומכאן תשובה למ"ש בנוסח התקנה של הרבנות הראשית לישראל שברוב קהלות ישראל נהגו כמ"ד מח"ק. וזה אינו). וכ"כ בשו"ת דברי ריבות (סי' יג) שכן המנהג פשוט בשאלוניקי עיר גדולה של חכמים ושל סופרים, ומעשים בכל יום שמייבמין ואין פוצה פה ומצפצף. ע"ש. ופשיטא שאין אחר המנהג כלום, וכמ"ש בשו"ת משפטי שמואל (סי' נו). ע"ש. ועי' בשו"ת חקרי לב מהדורא בתרא (חחר"מ סי' ד דק"פ ע"ד) שכי' ע"ד השמחת יו"ט הנ"ל, שני"ל שבאיסור ערוה אם רואה המורה שרוב הפוסקים בחכמה ובמנין אוסרים נגד ד' מרן יש בידו להחמיר, הלא"ה אין להחמיר. ע"ש. וכ"ה בשו"ת חיים לעולם ח"ב (חאה"ע סי' מ דפ"ט ע"ב). ע"ש. ובשו"ת כסא שלמה לניאדו (סי' ז) כ' שאנו קבלנו הוראות מרן אפי' באיסור ערוה. ע"ש. וכן כ' כן שרוב הפוסקים ס"ל דמצות יבום קודמת, והחומרא כזה באה לידי קולא, ונדוע שגם רבותינו המקובלים שיבחו מאד מצות יבום, וכמ"ש בווהר חדש רות, ובסי' הריקאנטי (פרי' וישב). וכ"כ בשו"ת הרדב"ז ח"ד (סי' קח) שע"פ הקבלה ג"כ עיקר המצוה היא ביבום, וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח, והחליצה תקנה גרועה היא שנא' חלץ מהם. ע"ש. ובהלכות גדולות הביא מאמר חז"ל, א"ל הקב"ה למשה אמור אל היבם שלא ירצה ליבם, רעוע בגופך מאנת לקיים המצוה לפיכך תחלוץ מנעלך כאבל וכמנודה, ובטפה שבגופך יכולת להקים זרע לאחיק לפיכך וירקה בפניו, והדיינים עונים חלוץ הנעל ג' פעמים, חלוץ הנעל כמנודה וכאבל וכמורד במצות סיני. (והובא כ"ז באבן העזר בפירוש סדר חליצה סי' קסט סעיף פב).

גלינות ומיאוים

הן אמת דבמקום אחר עמדתי על ד"ו והעליתי בעזה"י שאין זה עיקר ולעולם הלכה כסתם. פש גבן דהוי דבר שכערוה. (נתיב) 13. וכן דעת הרב כרך של רומי (סי' כד). ועי' שמח נפש (דסי' רע"ב). וע"ע בשו"ת מימר חיים (חאה"ע סי' מ דפ"ט ע"ב). ועוד דמילתא כדנא תליא בפלוגתא אי אבא שאול חייש לזה מה"ת או מדרבנן, דלפמ"ש הריטב"א (יבמות נג). מתני' דר"פ דאין זה אלא מדרבנן, הא מה"ת אפילו ביאת נזות קונה, מש"ה אחיא ע"כ. אבל הרמב"ן (יבמות לט:) כתב דמתני' הנז' אחיא דלא כאבא שאול, וס"ל דהוי איסור דאורייתא. וראיתי להנמקי יוסף (יבמות נג) ד"ח ע"א מדפי הרי"ף שגם הוא כתב כהריטב"א, דאינו אלא מדרבנן. ועי' כ"ן שאין איסור זה ערוה ממש, יש לתפוס כדעת האומרים דקבלנו דעת מרן גם בדבר שבערוה. ועי' בשו"ת ישכיל עבדי ח"ד (חאה"ע סי' ח אות ד). (נתיב)

החת"ס ח"ב (סי' פה), הובא כפתחי תשובה (סי' קסד סק"ז), שאין מצות חליצה אלא כעין גמ"ח לנשמת המת, כמו הרלקת שמן זית לע"ג. ואינה מצוה בעצם. ע"ש. וכ"כ בשו"ת יד הלוי (חאה"ע סי' נו). ע"ש. אבל בתשרי מהר"ם מרטנבורג (דפוס פראג סי' תצב) כ' להדיא שהיא מ"ע על היבם ליבם או לחלוץ, וכופין אותו כשאר מ"ע וכו'. וכ"כ מרן הבי"י (סי' קסה) בשם מצאתי כתוב. וכן העלה הגאון הנצי"ב בהעמק שאלה פרי' כי תצא (ר"ס קנד). ע"ש. וע"ע בשו"ת חיים ושלום ח"א (סי' לח). ובשו"ת עונג יו"ט (סי' קעז). ובפני יהושע גיטין (סה:). ובברכי יוסף יו"ד (סי' שמא סק"ו) ובשו"ת עין יצחק ח"ב (חאה"ע סי' כב). ובשו"ת עמק יהושע (סי' כג). ואכמ"ל. (שימאס) 11. וכ"כ בשו"ת מהרי"ט (סי' קיח). ע"ש. (נתיב) 12. ומכל שכן הכא שמרן עצמו הביא דברי החולקים בשם יש אומרים, וכה"ג דעת כמה אחרונים דדעת מרן לחוש להם לכתחלה מש"ה הביאם.

אומר

הז

תתגודדו, וכל אחד ואחד מבני הקהלות יחזיקו במנהג אבותיהם בין להקל בין להחמיר, ואפי' באיסור דאורייתא, ואין הרוב מעלה ומוריד לענין זה, שהם ממש כשני בתי דינים בעיר אחת דליכא בהו ועוד אחרונים, וכן ראיתי הלום בשו"ת דברי מלכיאל ח"ה (סי' ק) שכ', שבכל קהלות שיש שם ספרדים ואשכנזים יש להורות לספרדים כמנהגם שפוסקים כדברי הבית יוסף אף נגד הרמ"א, ולאשכנזים כמנהגם שפוסקים כד' הרמ"א. (ועי' בדברי מלכיאל ח"ה סי' רמט.) ע"ש. (ועי' במשפטי עוזיאל חתו"מ רדכ"ה ע"ב.) וגם בענין זה צא ולמד מ"ש השואל ומשיב תליתאה (ח"א סי' ריח), בדבר איש ספרדי שישב בקהל אשכנז, ויבס אשת אחיו שמת בלא בנים, ותהום כל העיר, ורעשה עליו כל המדינה, והשיב, לא ידעתי מה כל החרדה הזאת, מאחר שהוא ספרדי ונהג כמנהגם ונתכוון למצות יבום, ובפרט שכבר עשה מעשה, וח"ו לחשוב מחשבת און ולהוציא לעז על זה. וכן העלה בשו"ת הבית יוסף שהעיקר הוא מצות יבום, והוא הולך בשיטת הספרדים שפוסקים כד' הרי"ף והרמב"ם שמצות יבום קודמת לחליצה. ועכ"פ פשוט שאין בזה בית מחרש, והקולות יחדלון. עכ"ל. ומה שכתבו חברי ונשיאי הרבנות הראשית לישראל בהסכמתם הנ"ל: "ומשום דרכי שלום ואחדות במדינת ישראל שלא תהיה התורה כשתי תורות לכן הרינו גוזרים לאסור לגמרי מצות יבום, וחייבים לחלוץ דוקא", במחכ"ח הפרייו על המדה בזה, ואין דבריהם נכונים כלל, שהרי מעשים בכל יום בכמה הוראות כדני שחיטה וטרפות ושאר ענייני איסור והיתר, וכן בהלכות שבת וטהרת המשפחה, כל קהלה נהגה כמנהג רבותיהם, הספרדים כדעת מרן המחבר הש"ע, והאשכנזים יוצאים ביד רמ"א, וכן נוהגים בחילוקי הנוסחאות, והמבטא בתפלה ובקריאת התורה. ובעצרת הכתב של ס"ת תפלין ומוזות, וכיו"ב, ולא חששו מעולם שע"י כך תהיה התורה כשתי תורות, מכיון שהדבר ידוע שכל אחד יש לו על מה שיסמך שנהג מנהג אבותיו, ואלו ואלו דברי אלהים חיים. וכ"כ הגרא"י קוק באגרות ראה (סי' תרי"א), להזהיר שלא לקנות בשר כשר מאיטליזי הספרדים, מפני חלוקי ההוראות והמנהגים שבין חכמי ספרד לרבני אשכנז, ושאלן זה דבר חדש, שכשם שבכל מקום בחו"ל שהספרדים והאשכנזים הרים יחדיו, מחולקים האיטליזים שלהם מפני זה, והוא הדין כאן באה"ק. וכן היה נהוג פנה"ק ירושלים ת"ו. אלא שכעת באו יחידים ובקשו לפרוץ גדרות עולם הללו, לכן הוכרחתי לעמוד כנגדם. וז"אין בזה דבר ח"ו נגד אחדות האומה ונגד דרכי שלום, כי הכל יודעים שכל אחד חייב להזהר ולנהוג כמנהג אבותיו, משום אל תטוש תורת אמן". ע"כ. ומכאן ג"כ תשובה לדברי ההסכמה הנ"ל, [נראה כפי הצבי ישראל בקונט' משואה לדור עמוד פ"ו, שכ', בישיבה אחת של מועצת הרבנות הראשית לישראל דנו בענין השחיטה ובדיקות בבית המטבחים בא"י, והציע הראש"ל הגרי"צ עוזיאל ז"ל, מתוך רוב אהבתו לאחדות האומה, והסרת מחיצות ההבדלים שבין העדות, לוותר על השחיטה הספרדית, ולאחד את השחיטות בירושלים, והסכים שגם הספרדים יקבלו עליהם מנהגי האשכנזים, ברם הגרי"צ פראנק ז"ל התנגד לכך בתקיף, ואמר: "אף אם הרבנים יסכימו לביטול שחיטתם, אקום אני ואארגן שחיטה ספרדית בירושלים", לפי שלדעתנו על כל עדה להמשיך לנהוג כמסורת אבותיה, ובמנהגיהם המקובלים מדורי דורות. ע"כ. וכנראה שגם

היה ח"י מ"ש להלכה בשו"ת גנת ורדים (חאה"ע כלל ב סי' יג) ה"ל, וסיים, ואחרי הודיע אלהים אותנו את כל זאת, שדעת רוב כל גדולי הפוסקים רוא"ח שמצות יבום קודמת, מי זה ערב אל לנו להורות לעשות מעשה כנגדם, ואע"פ שיש מרבתינו שפסקו הדבר פשוט שנחשבים מיעוטא דמיעוטא בערך הפוסקים והבנים והעצומים שפסקו מ"ק, ואשר יבא להורות בערך הפוסקים מהכמה הוא מורה ולא מיראת הוראה שרוצה להחמיר, אלא אדרבה מלל הוא בכבוד רבותינו הגאונים הנ"ל ומבטל מ"ש התורה אחרי וביט להטות, וגם מבטל מצות יבום, ותחשב לו לקשיות עורף למיד. ע"ש. ולכן לפע"ד לא צדקו בזה הראש"ל הגרי"צ עוזיאל חכמי הספרדים שעמו שנתנו ידם להסכמה זאת לבטל לגמרי מצות יבום, נגד דעת כל רבותינו אשר מפייהם אנו חיים ומימיהם אנו שומעים. והרי אמרו (ביבמות כא.) חליצה במקום יבום לאו מצוה היא. וראיתי בשו"ת משפטי עוזיאל (חאה"ע סי' פג) שכ', ואפילו שהטאלים הם בארץ ישראל שהוא אתרא דמרן ז"ל, מ"מ הואיל וישנם בתי דינים קבועים לקהלות האשכנזים שנוהגים כהוראות רמ"א, מסתברא שחל עליהם מנהג פסק הרמ"א דמח"ק, ואם שניהם רוצים ביבום אין מניחים אותם ליבם. והואיל ולכל הדעות לא התורה היבמה לאבא שאול, ולא נצטוה היבם ליבם לדעת רבנן, אלא כשמכוין לשם מצוה, ובלא זה נשארה היבמה באיסור כרת של אשת אה, אם גם נלמדס שייכונו לכך, לכן אני אומר שמוטב לנו להנעז מלהודק לסידור יבום אפי' במקום ששניהם רוצים ביבום אלא אדרבה מצוה עלינו ליעצם שיחדלו מזה כפסק הרמ"א ז"ל. ע"כ. (ועי' במשפטי עוזיאל מה"ת חאה"ע סי' קיט.) ומבין ריסי ענין ניבר שדעתו לפסוק כן גם לספרדים, וסופו הוכיח על תחלתו ששע"ף לחתום על ההסכמה לבטל מצות יבום לגמרי. ואין דבריו מחזירים כלל, ואעיקרא מ"ש שגם לד' רבנן לא נצטוה היבם ליבם אלא כשמכוין לשם מצוה, זה אינו נכון, דהא רבנן דרשי יבמה יבא עליה מכל מקום, וה"ל המאירי (יבמות ט:): זה שביארנו שמצות יבום קודמת, לא סוף דבר שמכוין ביבום לשם מצוה, אלא אפי' נמכון בה לשם נוי או לשם ממון שנא' יבמה יבא עליה מ"מ. ע"כ. ואף שבודאי מדרבנן אין לו לעשות כן, לכיון לשם נוי מלבד, ועליו לכיון לשם מצוה, מ"מ מצוה מה"ת מיהא קעביד כ"שם בכל גונוי. ואף חכמים לא העמידו דבריהם במקום מצות יבום. (ומ"ש במשפטי עוזיאל שם דלאבא שאול פוגע באיסור אשת אח דאורייתא ובניה ממזרים, אשתמטיתיה דברי הריטב"א והנמק"י כ"ס הבע"י דאבא שאול מדרבנן קאמר, ודוקא לכתחלה. וכ"כ הרבה אחרונים. כנ"ל.) והנה גם כפי **ההסכמה נגד אינו לנו** של אשכנזים כיון שארץ ישראל אתר **הרמב"ם נגד אינו לנו** מבריהם ימין ושמאל, שהרי בכל עניני איסור והיתר אנו נוהגים כפי כהוראות מרן, ושלא כמנהג אשכנז המיוסד עפ"ד הרמ"א, ולא שייך בזה לא תתגודדו, וכמ"ש מרן בשו"ת אבקת רוכל (סי' לב). שהואיל וכל קהל נוהג כמנהגו הראשון הו"ל כשתי בתי דינים בעיר אחת, וק"ל כרובא (ביבמות יד.) דבכה"ג אין בזה משום לא תתגודדו, ועוד שכל קהל וקהל כעיר בפני עצמו שאין בני קהל אחד יכולים לכפות לבני קהל אחר. וכ"כ מהר"ר דוד כהן בתשובותיו. עכ"ל. וכ"כ בשו"ת פנים מאירות ח"ב (סי' קלג) לגבי האשכנזים והספרדים, שכל קהל נוהג כמנהג אבותיו שאין בזה משום לא

ג' יציגות וס' יואים
 נל' יבמות לשם ממון, האמת הוא דלרבנן דנקיטין כוחיהו אפילו סכוין בפירוש לשם נוי
 יציגות מצוה ליבם. כמו שכתב המאירי להדיא, ועיקר. ומ"ח
 14. ואע"פ שכשו"ת הלק"ט ח"א (סי' פב) נראה דאין ליבם כשמכוין לשם ממון, האמת הוא דלרבנן דנקיטין כוחיהו אפילו סכוין בפירוש לשם נוי

גם להנאת עצמם לית לן בה. ולכן גם בזה"ז אם שניהם רוצים ביבום, אפי' ידענו שכוונתו גם לשם נוי, אם מלמדים אותו שיכין לשם מצוה היה נראה להתיר להם. וכ"ש אם נאמר כד' הנמק"י שמן התורה אין חשש בזה כלל. עכ"ד. ושור"ר בהגהות פורת יוסף (יבמות לט:), שכ', ואם כוונתו לשם מצוה ולשם נוי, לכאור' משמע שאסור מדאמר"י עכשיו שאין מתכוונים לשום מצוה, ואטו ס"ד שיתכונו שלא לשם מצוה. אבל צ"ע כי למה לא נקראת מצוה אם מתכוין לשניהם. ע"י הר"ן פ' האורג. וע"י ב"מ (ל). לצרכו ולצרכה מאי עכ"ד. והנה מה שציין להר"ן פ' האורג, נראה כוונתו להוכיח מד' הר"ן הנ"ל כמש"כ להקל. אבל מ"ש לציין להחייב דב"מ לצרכו ולצרכה, הריא איבעיא דלא איפשיטא, (וכתב הרא"ש שם סי' כ דכיון דלא איפשיטא אזלינן לחומרא. וכ"פ הטוש"ע חו"מ סי' רסו סעיף ח). לאו שמה מתיא, שהרי כ' התוס' שם ד"ה לצרכו, דדוקא בשטיחת כסות מבעיא ליה דשמא יניחנה שטוחה יותר מכדי צרכה ותתקלקל, אבל בספרים אמרינן שקורא בהן אע"פ שצרכו הוא כמו צרכה, ולא גזרינן, משום דליכא למיחש למידי. וכן בכלי נחושת משתמש בהן בחמין ובכלי כסף משתמש בהן בצונן כיון שע"י אותו תשמיש אינו יכול לבוא לידי קלקול. ע"ש. וכ"כ הרא"ש שם. וא"כ פשוט שאין משם ראייה להחמיר לנ"ד. וגם להתיר אין ראייה, דשאני התם דלצרכה מותר גמור הוא, אבל כאן לאבא שאל דחוי הוא איסור אשת אח לגבי מצות יבום, ולא הותר לגמרי, וכמ"ש הרמב"ם בתשו' (סי' קע). וא"כ כשמתכוין גם לשם נוי י"ל שאסור. 15 וע"י בנתיבות המשפט ח"מ (סי' צו ס"ו) על מ"ש מרן הש"ע שם, אם בא למשכנו שלא בשעת הלואתו לא ימשכנו הוא בעצמו, שאם ימשכנו בעצמו עובר בלאו, אלא ב"ד שולחים וכו'. וכ' הנתיבות, ונ"ל דבעיסקא שהיא פלגא מלוה ופלגא פקדון, דבעד פקדון ודאי שמותר לתפוס משכון וכו', רשאי לתפוס חפץ השהה כנגד הכל, ואף אם אפשר לו לתפוס חפץ קטן בשיווי הפקדון בלבד, מותר לתפוס חפץ גדול ששוה גם כנגד המלוה. וראיה מב"מ (ל). לצרכו ולצרכה מהו. ת"ש כנסה לרבקה ודשה כשרה בשביל שתינק ותודש פסולה, ומשני שאני התם דכתיב אשר לא עובד בה מ"מ. הרי מוכח שבמקום שאין גזרת הכתוב מותר כשמתכוין לדבר המותר עם דבר האסור. ע"כ. ולכאור' תמוה שהרי לדינא קי"ל דלצרכו ולצרכה אסור. ובע"כ שכוונתו כמש"כ לעיל דשאני התם שיש חשש פן תתקלקל ע"י שישטחנה יותר מדי. ושור"ר בס' אמרי בינה (בדיני שבת ס"ס יז) שהביא דברי הנתיבות, וכ', ובע"כ שכוונתו היא דאף דאנן פסקינן בח"מ סי' רסו לצרכו ולצרכה אסור, התם ה"ט משום שמא ישכחנה ותגבג, וכמ"ש הסמ"ע (שם ס"ק כא). עכ"ד. וכ"כ הגרי"ח בס' בן איש חיל ח"א (בקונט' שני אליהו די"ט ע"א). ע"ש. והנה הגרי"ח שם, וכן בשו"ת רב פעלים ח"ד (חח"מ סי' א) שפך סוללה ע"ד הנתיבות, והשיג עליו מד' הר"ן (ס"פ יג דשבת) הנ"ל, ולא שרינן במלאכת הרשות כנעילת ביתו מלאכת איסור כצידת צבי, ואפי' להרשב"א י"ל דהתם אין היכר שמתכוין לצידת הצבי אלא לשמור ביתו, אבל כאן שמניח החפץ הקטן וממשכן החפץ הגדול יש לאסור וכו'. ע"ש. ואינו מוכרח חילוקו בד' הרשב"א. ובאמת שבהגהות עתים לבינה על ס' העתים (עמוד רכו) סייע ד' הנתיבות מד' הרשב"א (ס"פ האורג). ע"ש. ול"ז מד' הר"ן. 16 ויש לפלפל ולסלסל בדברי הגרי"ח הנ"ל. ומצאתי לידידי הרה"ג ר' מאיר ועקנין

בענין ההסכמה של איסור היבום לספרדים, נמשך הגר"צ עוזיאל לשיטתו, מאהבתו לאחדות האומה, וגדולה אהבה שמקלקלת השורה. ובאמת שחלילה לבטל פסקי רבותינו מרי דאתרא גדולי רבני ספרד בשביל "הדמיון" לאחדות האומה, ובשל רבים מאן מחיל ומאן שביק, וה' הטוב יכפר בעדן.

(ז) ועוד ידי נטויה בס"ד לחוק היתר היבום בזה"ז לדידן, כי הנה יש לחקור לדעת אבא שאול (ולהפוסקים כמוהו דמח"ק), איך הדין בכונס את יבמתו לשם נוי וגם לשם מצוה, אם נאמר שבוה מודה לחכמים דשפיר דמי, ורק במתכוין לשם נוי בלבד הוא שאמר שהרי זה כאילו פוגע בערוה וקרוב הולד להיות ממור, משא"כ במתכוין לשם נוי ולשם מצוה כאחת לית לן בה, או דילמא כיון שיש תערובת כוונה פסולה, אסור. ולכאורה עלה במחשבה לפני להעיר מדברי הר"ן (ס"פ י"ג דשבת), שהביא מ"ש הרשב"א ע"פ הירוש', שמותר לנעול ביתו בשבת כשהצבי בתוכו, כשהוא צריך לשמור ביתו, אע"פ שע"י כך ניצוד הצבי ממילא, ובלבד שלא יתכוין לשמור הצבי בלבד. וה"ג בירוש' (פי"ג ה"ו) ר' יוסי בשם ר' חנינא היה צבי רץ כדרכו ונתכוון לנעול בעדו ונעל בעדו ובעד הצבי מותר, ראה תינוק מבעבע בנהר ונתכוין להעלותו ולהעלות נחיל של דגים עמו מותר וכו'. וכ' ע"ז הר"ן, ודבריו תמוהים בעיני הרבה, דאטו מפני שהוא צריך לנעול ביתו נחיר לו לעשות מלאכה בשבת, ולא עוד אלא שאני אומר שאפי' אינו מתכוין לנעול בעד הצבי, כל שידוע שהצבי בתוכו ושא"א שלא יהיה הצבי ניצוד בתוכו אסור, דמודה ר"ש בפסיק רישיה ולא ימות, וההיא דירוש' מיירי שלא נתכוון לצבי כלל אלא נתכוון לנעול ביתו בלבד, אע"פ שאחר כך מצא הצבי שמור בתוכו מותר, כלומר שאינו חייב לפתוח ביתו. וסמכו לזה דין תינוק המבעבע בנהר, לא שיהיו דומים זל"ז ממש, לפי שבענין פקוח נפש אפי' מתכוין למלאכת הרשות עם מלאכת פקוח נפש מותר, וכיו"ב אמרו בגמ' דידן כיומא (פד:), והטעם מפני שהיא מלאכת מצוה וחובה היא עליו לפיכך אע"פ שהוא מתכוין עם אותה מלאכה למלאכה אחרת שהיא אסורה בשבת התירו חכמים כדי שלא ימנע בשום ענין מפקוח נפש המוטלת חובה עליו אבל במלאכת הרשות ח"ו להתיר. ע"ש. ולפ"ז לא מבעיא להרשב"א שיש להתיר בזה, אלא אפי' להר"ן כיון שעושה מצוה ביבום, אף שמתכוין גם לנוי, שפיר דמי. (שהרי הפקוח נפש בשבת, דחוי' היא ולא הותרה, כמ"ש הר"ן (רפ"ב דביצה), וכמו היבום לאבא שאול). ואין לומר דדוקא בפקוח נפש התירו שתהיה מלאכה האסורה עמו, ולא במצוה אחרת, שהרי הר"ן סיים בלשונו דבמלאכת הרשות ח"ו להתיר, הא במצוה שהיא חובה עליו שפיר דמי. (והכא עדיפא שאין כאן אלא מעשה אחד של הביאה, ורק בכוונה יש תערובת של מצוה ונוי, אבל התם במעשה הצידה ישנה תוספת של מלאכת הרשות, שהצבי והדגים ניצודים יחד עם נעילת הבית והעלאת התינוק). ולפ"ז הא דאמרינן, עכשיו שאין מתכוונים לשם מצוה אמרו מצות חליצה קודמת, היינו שאין מתכוונים לשם מצוה כלל, אלא לשם נוי ולשם ממון בלבד. וכ"כ הערוך השלחן (סי' קסה סעיף ח) שאף אבא שאול דאמר הכונס יבמתו לשם נוי ולשם ממון ה"ז כפוגע בערוה וכו', וכן להפוסקים כאבא שאול דס"ל דמח"ק, אין החשש שלהם אלא דשמא לא יכונו לשם מצוה כלל, אבל אם היו מכוונים לשם מצוה אף אם יתכונו

גלויות ומילואים

15. וע"ע בשו"ת בית יצחק ח"ב מיו"ד (סי' קסח אות ה) שהעיר ג"כ בזה מההיא דלצרכו וצרכה. ע"ש. וע"ע להמשנ"ב בבאה"ל (סי' לח סי"ח). מ"מ
16. גם מה שהעיר בעתים לבינה מזה על דין מרבה כשיעורין, שנחלקו הרשב"א והר"ן (רפ"ב דביצה) אי הוי אסור מה"ת. ע"ש. ע"י אמרי בינה (שם) והובא בשני אליהו (שם ע"ד). ומ"מ

אמר

תמ

העיוגן ומפני הרהורי עבירה. ורבים נכשלים בעבירות כשאין ממהרים לישא אשה, ועליהם נאמר כל הנושא אשה לשם ממון ולא לשם שמים, עשה יעשה לו כנפים. ע"ש. נראה שזה דוקא כשמעגן עצמו או את בת זוגו בשביל הממון ומפני הרהורי עבירה, הלא"ה אין בזה קפידא כלל. וכן מתבאר בדי הרמ"א בהגה (סי' ב ס"א) ובחלקת מחוקק ובית שמואל שם. וכן בנושא לשם נוי אין בזה קפידא כשאינו מעגן עצמו. וכמ"ש ביבמות (לט:) אליבא דאבא שאול, שמתחלה (לפני שתנשא לאחיו) רצה לשם נוי כונסה רצה לשם אישות כונסה. ע"ש. ודו"ק (י"ג). הנה מצאנו תנא דמסייע ליה להערוך השלחן שאף לאבא שאול אם כונסה לשם נוי וגם לשם מצוה שפיר דמי, ולא הקפיד אלא כשכונסה לשם נוי או ממון בלבד. וראיתי בשו"ת דברי מלכאל ח"ה (סי' קכב) שהביא מ"ש הערוך השלחן הנ"ל, והקשה עליו מדתנן (ובחים ג.) הפסח והחטאת שחטן שלא לשמן, או לשמן ושלא לשמן, או שלא לשמן ולשמן פטולים. כיצד לשמן ושלא לשמן לשם פסח ולשם שלמים וכו'. וה"נ כשכונס לשם מצוה ולשם נוי לא מהני לאבא שאול. ע"ש. וכן הקשה הגר"י ענגיל בגליוני הש"ס (יבמות לט:) על השבות יעקב הנ"ל. ע"ש. אולם י"ל ע"פ מ"ש בובחים (ג.) חטאת ששחטה לשם עולה פטולה, לשם חולין כשרה, אלמא מינה מחריב בה דלאו מינה לאו מחריב בה. ע"ש. וכי' הר"ן בהלכות סוף ר"ה (לג:). ד"ה ותמיהני, דה"נ לגבי מצות, שאפי' למ"ד מצות א"צ כוונה והתקע לשיר יצא, י"ל דהיינו דוקא תקיע לשיר שהוא חול ואין כוונתו בו כוונה של כלום, לפיכך אינה מעכבת מחלול מצוה באותה תקיעה. אבל המוכיח בתקיעתו למצוה אחרת כמתעסק שמכוין למצוה לחגך את התניקות אין תקיעתו עולה למצוה אחרת של תקיעת שופר, דדמי למ"ש בובחים (ג.) מינה מחריב בה דלאו בת מינה לא מחריב בה. ע"כ. וא"כ הכונס יבמתו לשם נוי וגם לשם מצוה, אין הכוונה לשם נוי מעכבת חלות מצות יבום כיון שמתכוין גם למצות יבום, ודוקא לשם נוי בלבד הוי כאילו פוגע בערה, שאיסור אשת אח הוא רק דחוי לענין מצות יבום, אבל כשמכוין גם לשם מצוה שפיר דמי, (ובובחים ג.) פריך ממתני' כל הגט שנכתב שלא לשם אשה פסול, ואפי' לשם עובדת כוכבים נמי פסול, אלמא דלאו בת מינה נמי מחריב בה, ומשני החם דל חולין הו"ל חטמא וסתמא בקרשים כשרים. בגירושין פסול, הכא דל חולין הו"ל חטמא וסתמא בקרשים כשרים. ע"כ. וה"נ אף לאבא שאול חטמא ביבום כשר, ורק במכוין בפירוש לשם נוי אסור, וכמו שהאר"ך בשו"ת נודע ביהודה קמא (תאה"ע סי' נד), דמשה' חרש בר יבום הוא דתנן בפי' חרש, אע"פ שאין בו דעת, וכן קטן בן ט' לפרשי' (קידושין יט.), ולהרמב"ן הובא בה"ה (פ"ה מה' יבום הי"ח), ביאתו ביבמה קונה מה"ת, אע"פ שאינו בר דעת. אלמא דסתמא ביבום ל"כ"ע כשר. דליכא למיטר סתם מתני' דפי' חרש כרבנן דוקא, דא"כ תקשי לר"ת (בתוס' יבמות לט:) שהוכיח מסת"מ דריש יבמות דס"ל כאבא שאול, שמכאן ראינו

היה דאמר מאיר (סי' כ) שעמד וימורד ארש טובה ורחבה ע"ד גבירי בבת איש חיל הנ"ל. עש"ב. ובעיקר ד' התיבות ראיתי גבירי להגאון בעל משנה ברורה בס' אהבת חסד (דף יד ע"א) שהיה מהלכה ד' התיבות, ופסק לאיסורו. וע"ע בשו"ת חלקת יואב (תאריך ר"ס כה) שג"כ דחה ד' התיבות. וי"ל ע"ד. י"ג ואכמ"ל.

וא"ע יצא דשפיר חזי בשו"ת שבות יעקב ח"ג (סי' קלה) שכי' דאף אבא שאול לא קאמר שהכונס יבמתו לשם נוי ה"ז כאילו נטע בעדה וקרוב להיות הולד ממזר, אלא היכא דאין כוונתו אלא לשם נוי או ממון אין קפידא בזה. וכן מוכח מ"ש ביבמות (קט.) תני בי קפרא לעולם ידבק אדם בג' דברים, בחליצה ובהבאת שלום ובהפדת נדרים. וקאמר, בחליצה כאבא שאול וכו', ויתרחק מג' דברים מן המיאון והפקדונות והערבונות. ולא קאמר שיתרחק מן היבום, ש"מ דליכא איסורא רק חששא בעלמא, ומשום שישראל בחוקת כשרים הם עומדים, ואפי' מכוונים לשם נוי מ"מ מכוונים גם לשם מצוה, ומתוך שלא לשמה בא לשמה. ומה שאמר אבא שאול קרוב בעיני להיות הולד ממזר, לא שיהא בשביל זה חשש איסור ח"ו, אלא הוא רק חששא רחוקה. וכיו"ב אמרו: הנושא אשה לשם ממון הויין לו בנים שאינם מהוגנים, שנא' בה' בגדו כי בנים זרים ילדו עתה יאכלם חדש את חלקיהם. וקשה א"כ אתה מוציא זרע על יוסף ובנימין, שהרי יעקב אבינו נשא את רחל משום שהיתה יפה תאר ויפת מראה, וכן כל העולם כולו נכשלים בזה, שנושאים זרים הנושאות חן בעיניהם. א"ו דבשיתוף כוונה אין קפידא, ומכוונים גם לשם מצוה. ובוה נחא מ"ש הפוסקים שאם באו סתמא לחלוץ לא חיישינן שתהיה דעתם לנוי, ויש להחיר להם זרע, וקשה דנימא דאערומי קא מערים, א"ו שלא נחשדו ישראל על כן ומהיות טוב אל תקרא רע ובודאי יכוונו גם לשם מצוה. ע"כ. (והנה מה שהקשה על יעקב אבינו מהנושא אשה לשם ממון וכו', מבואר בפירוש רש"י (קידושין ע.) דהתם מיירי בנושא אשה הפסולה לו, וכדמייתי מקרא דכתיב בה' בגדו כי בנים זרים ילדו, והאי דקאמר הנושא לשם ממון, משום דמסיים קרא עתה יאכלם חדש את חלקיהם, כלומר ממון שנשאה לשמו יאכלם בחדש אחד. ע"כ. וכ"כ בשו"ת הריב"ש (סי' טו), שאין קפידא בנושא אשה לשם ממון, ומ"ש כל הנושא לשם ממון הויין לו בנים שאינם מהוגנים, זהו רק באשה הפסולה לו, כדמייתי ע"ה קרא בה' בגדו כי בנים זרים ילדו. וכן פרש"י ז"ל. ע"כ. הן אמת שמרן הב"י אה"ע (סי' טו) הביא אדם לבתו ממון גדול, ומי שמקפיד ומתקוטט בגבור נכסי אשתו אינו מצליח ואין זיווגם עולה יפה וכו', כי הממון שאדם לוקח עם אשתו אינו ממון של יושר. וראוי לאדם שלא יעגן עצמו ולא בת זוגו מפני ממון רב שהממון ההוא לא יצליח מפני

ול"ה דמה שכתב שם דאטו יהיה מותר לכהן ליכנס לבית שמונחין בו שני מתים אחד קרב ואחר אינו קרוב, הדבר פשוט דאסור. ע"ש. ע' בי"ד (סי' שעז ס"ז). ובבאר חובב שם. ועי' מהגני ירשת"ו (בסי' צג דס"ח ע"ב) שאין המנהג כמין להחמיר, ויש כספר בן איש חיל (קוני' שני אליהו דף ח ע"ד) ד"ה ואנא, ומה שכתב שם בגניה דצ"ע בסי' תקיח דמותר להחזיר הסידורים אפילו ברה"י דאורייתא מטעם תורה מוסק, אף הוצאה דאורייתא הוא. ע"ש. מ"מ הותרה משום "מתוך" ועוד תקיח כבה דאמרינן הואיל, ועי' בפסחים (מו:) בדין המסוכנת. ודו"ק. (א"ה. ע' ע"א ה"ח חזקוני). נ"ל. וז"ל ע"ע (ע"ג). וז"ל ע"ע (ע"ג). וז"ל ע"ע (ע"ג).

ול"ה דמה שכתב שם דאטו יהיה מותר לכהן ליכנס לבית שמונחין בו שני מתים אחד קרב ואחר אינו קרוב, הדבר פשוט דאסור. ע"ש. ע' בי"ד (סי' שעז ס"ז). ובבאר חובב שם. ועי' מהגני ירשת"ו (בסי' צג דס"ח ע"ב) שאין המנהג כמין להחמיר, ויש כספר בן איש חיל (קוני' שני אליהו דף ח ע"ד) ד"ה ואנא, ומה שכתב שם בגניה דצ"ע בסי' תקיח דמותר להחזיר הסידורים אפילו ברה"י דאורייתא מטעם תורה מוסק, אף הוצאה דאורייתא הוא. ע"ש. מ"מ הותרה משום "מתוך" ועוד תקיח כבה דאמרינן הואיל, ועי' בפסחים (מו:) בדין המסוכנת. ודו"ק. (א"ה. ע' ע"א ה"ח חזקוני). נ"ל. וז"ל ע"ע (ע"ג). וז"ל ע"ע (ע"ג). וז"ל ע"ע (ע"ג).

ול"ה דמה שכתב שם דאטו יהיה מותר לכהן ליכנס לבית שמונחין בו שני מתים אחד קרב ואחר אינו קרוב, הדבר פשוט דאסור. ע"ש. ע' בי"ד (סי' שעז ס"ז). ובבאר חובב שם. ועי' מהגני ירשת"ו (בסי' צג דס"ח ע"ב) שאין המנהג כמין להחמיר, ויש כספר בן איש חיל (קוני' שני אליהו דף ח ע"ד) ד"ה ואנא, ומה שכתב שם בגניה דצ"ע בסי' תקיח דמותר להחזיר הסידורים אפילו ברה"י דאורייתא מטעם תורה מוסק, אף הוצאה דאורייתא הוא. ע"ש. מ"מ הותרה משום "מתוך" ועוד תקיח כבה דאמרינן הואיל, ועי' בפסחים (מו:) בדין המסוכנת. ודו"ק. (א"ה. ע' ע"א ה"ח חזקוני). נ"ל. וז"ל ע"ע (ע"ג). וז"ל ע"ע (ע"ג). וז"ל ע"ע (ע"ג).

לאבא שאול, ורק כשאינו מתכוין לשם מצוה כלל אלא לשם נוי בלבד, ובלא זה לא היה מיבם כלל, הוי כאילו פוגע בערוה. ע"כ ולכאור' יש לדחות דשאני התם גבי מילה דאיכא קרא יתרה דמתיב בשר, ומהתם ליכא למילף דשאני מילה שנכתרו עליה י"ג ברייתות (יבמות ה:). וע"ע. ועכ"פ תסגי לן דעת הגאון מהרי"ח דס"ל דדוקא במתכוין לשם נוי בלבד איכא איסורא לאבא שאול, אבל במתכוין לשם מצוה וגם לשם נוי ליכא קפידא. וע' פסחים (ח סע"א) שמא תאבד לו מחט ואתי לעיוני בתרה, ופר"ך, וכה"ג לאו מצוה היא (פרש"י, כה"ג שמתכוין למצות בדיקת חמץ וגם לצרכו לאו שליה מצוה הוא, בתמיה) והתניא האומר סלע זו לצדקה ע"מ שיחיה בני ה"ז צדיק גמור. ע"ש. וכן העיר מזה בגליוני הש"ס הנ"ל. וי"ל. וגם הלום מצאתי בשו"ת מהרש"ם ח"ב (סי' קט) שהביא דברי השבות יעקב שבמתכוין לשניהם למצוה ולנוי שפיר דמי אף לאבא שאול. ע"ש. וא"כ העצה היעוצה ללמד את היבם והיבמה שהם ספרדים כשרוצים לקיים מצות יבום, שיכוונו לשם מצות יבום, וחזקה שיעשו כן. וכמ"ש השבות יעקב הנ"ל. (וע' בשו"ת ישא איש חאה"ע סי' כ. ודו"ק).

שהלכה כאבא שאול וכו'. ע"ש"ב. וע"ע בטורי אבן (ר"ה לג.) בד"ה והמתעסק, שהביא דברי הר"ן הנ"ל, ודחה דשאני חטאת ששחטה לשם עולה, שא"א שתהיה גם חטאת וגם עולה, אבל המתעסק למצות חינוך ומכוין גם לשמיעת קול שופר לצאת י"ח, הוי אפשר לשתי המצות להיות כאחת ואין זה סותר כמו חטאת ששחטה לשם עולה וכו'. ע"ש. וה"נ הכונס יבמתו לשם נוי וגם לשם מצוה, שאין זה נחשב כסותר זא"ז. סוף דבר דליכא תיובתא מההיא דזבחים למ"ש השבו"י וערוה"ש הנ"ל. (וע' בהעמק שאלה פרשת צו סי' עו אות כ. ודו"ק). גם הלום מצאתי להגרי"ח בספרו בן איש חיל בקונט' שני אליהו (ד"כ ע"ב) שכ', שהעושה מצוה שיש בה הנאת הגוף כאכילת מצה בליל פסח ועונג שבת ומצות עונה, ומכוין לשם מצוה וגם להנאת גופו חשיב שפיר כמצוה מן המובחר, כדמוכח בהוריות (י:). א"ר יוחנן מ"ד כי ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו בהם, משל לשני בני אדם שצלו פסחיהם אחד אכלו לשם מצוה עליו נאמר צדיקים ילכו בהם, ואחד אכלו לשם אכילה גסה (פרש"י), לא נתכוון לשם מצוה אלא לשם קינוח סעודה, עליו נאמר ופושעים יכשלו בהם, א"ל ר"ל רשע קרית ליה, נהי דלא עביד מצוה מן המובחר פסח מיהא קאכיל. ומבואר שאפי' לא נתכוון לשם מצוה יצא י"ח, (וכמ"ש הרמב"ם פ"ו מה' חמץ ומצה ה"ג, וכפי שהסביר הר"ן ספ"ג דר"ה (כח:)) שבדבר של הנאה א"צ כוונה, דמי למ"ש (סנהד' סב:) המתעסק בחלבים ובעריות חייב שכן נהנה. וה"נ כיון שנהנה באכילתו יצא י"ח) וא"כ כשמתכוין לשם מצוה וגם להנאת גופו חשיב נמי מצוה מן המובחר, ורק לא הוי מובחר גמור משופרי שופרי. ע"כ. ויש להעיר ע"ז מד' התוס' (פסחים קז:). דגרסי פסח מיהא קא עביד, ופי' התוס' שאין לו לקרותו רשע כיון שקיים מצות שחיטת הפסח אע"פ שלא קיים מצות אכילה דאכילת פסחים לא מעכבא. ע"ש. לפ"ז אין ראייה מהגמ' הנ"ל. (ועמ"ש"כ בספרי שו"ת חזון עובדיה סי' יז. ע"ש). עוד כתב בכך איש חיל שם, אך יש להסתפק לאבא שאול שהכונס יבמתו לשם נוי דהוי כאילו פוגע בערוה וכו', שאפשר לומר שגם אבא שאול לא אמר כן אלא במכוין לשם נוי בלבד, ואינו מכוין לשם מצוה כלל, אבל אם מתכוין לשניהם לית לן בה. ונ"ל לפשוט ספק זה ממ"ש בשבת (קלג.), ימול "בשר" ערלתו, בשר, אע"פ שיש שם בהרת ימול. ופר"ך ל"ל קרא, הא דבר שאינו מתכוין מותר, אמר אביי הא מני ר' יהודה דאמר דבר שאינו מתכוין אסור, רבא אמר הכא אפי' ר"ש מודה דהו"ל פ"ר ולא ימות. ולאביי האי בשר מאי עביד ליה, באומר לקרן בהרתו קא מכוין וכו'. נמצא שאע"פ שמתכוין לשתיים למצות מילה וגם להטהר מהבהרת חשיב מצות עשה גמורה, ודחי האי עשה דמילה לל"ת דצרת. וה"נ ביבום כשמתכוין לשם מצוה וגם לשם נוי חשיב שפיר מקיים מצות יבום

ט) סוף דבר הכל נשמע שלפע"ד נראה ברור שלגבי דידן דנקטינן בשפולי גלימיה דמרן ז"ל, וכל קדושים שעמו, רוב מנין ורוב בנין מגדולי הפוסקים אשר מפיהם אנו חיים, מצות יבום קודמת לחליצה גם בזמן הזה, ואין כל תוקף להסכמת נשיאי וחברי הרבנות הראשית לישראל שגזרו אומר לבטל לגמרי מצות יבום, גם מהספרדים ועדות המזרח, ואין להם כל סמכות לכך. 20 וע' בשו"ת משפט וצדקה ביעקב ח"ב (סי' ה) שכ', שאחר שנחפשטו חיבורי מרן הבית יוסף והשלחן ערוך בכל תפוצות ישראל, דבריו וסברותו, שוב אין לנו אלא סברת מרן ז"ל, ואפילו נגד אלף פוסקים. ע"ש. גם בשו"ת חיים ביד (סי' קח) כתב, גלוי וידוע בכל העולם כי חכמי ספרד וצרפת קיימו וקבלו עליהם ועל זרעם לפסוק הדין בכל מקום כדברי מרן רבינו יוסף קארו ז"ל, "ואפילו יחלוקו עליו כל האחרונים". ועל כן יאמרו המושלים: "לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו". ע"כ. ובשו"ת רב פעלים ח"ב (חיו"ד סי' ז) כ', שאפילו מאה אחרונים חולקים על פסק מרן השלחן ערוך, ומקילים נגד סברתו, אין שומעים להם, ואפילו בהפסד מרובה, כי אנו מחוייבים ללכת אחרי הוראות מרן מכח הקבלה שקבלנו עלינו ועל זרעינו. ע"ש. 21 וע"ע בשו"ת הלכות קטנות ח"א (סי' קפב). ובשו"ת ימי יוסף יריד ח"א (חאור"ח ס"ס ג), ובשו"ת ישא איש (חאה"ע ר"ס ב). ע"ש. ודעת לגבון נקל שחלילה לסמוך על מה שגזרו בהסכמת הגי"ל שאם יסרב היבם לחלוץ על הבית דין לפסוק עליו מזונות ליבמה עד שיחלוץ, שהדבר ברור שאם ירצה היבם ליבם, ואין כל מניעה מצד ההלכה, הצדק עמו, וחלילה להוציא ממנו ממון שלא כדין.

מצוה מן המובחר פסח מיהא קאכיל. ומבואר שאפי' לא נתכוון לשם מצוה יצא י"ח, (וכמ"ש הרמב"ם פ"ו מה' חמץ ומצה ה"ג, וכפי שהסביר הר"ן ספ"ג דר"ה (כח:)) שבדבר של הנאה א"צ כוונה, דמי למ"ש (סנהד' סב:) המתעסק בחלבים ובעריות חייב שכן נהנה. וה"נ כיון שנהנה באכילתו יצא י"ח) וא"כ כשמתכוין לשם מצוה וגם להנאת גופו חשיב נמי מצוה מן המובחר, ורק לא הוי מובחר גמור משופרי שופרי. ע"כ. ויש להעיר ע"ז מד' התוס' (פסחים קז:). דגרסי פסח מיהא קא עביד, ופי' התוס' שאין לו לקרותו רשע כיון שקיים מצות שחיטת הפסח אע"פ שלא קיים מצות אכילה דאכילת פסחים לא מעכבא. ע"ש. לפ"ז אין ראייה מהגמ' הנ"ל. (ועמ"ש"כ בספרי שו"ת חזון עובדיה סי' יז. ע"ש). עוד כתב בכך איש חיל שם, אך יש להסתפק לאבא שאול שהכונס יבמתו לשם נוי דהוי כאילו פוגע בערוה וכו', שאפשר לומר שגם אבא שאול לא אמר כן אלא במכוין לשם נוי בלבד, ואינו מכוין לשם מצוה כלל, אבל אם מתכוין לשניהם לית לן בה. ונ"ל לפשוט ספק זה ממ"ש בשבת (קלג.), ימול "בשר" ערלתו, בשר, אע"פ שיש שם בהרת ימול. ופר"ך ל"ל קרא, הא דבר שאינו מתכוין מותר, אמר אביי הא מני ר' יהודה דאמר דבר שאינו מתכוין אסור, רבא אמר הכא אפי' ר"ש מודה דהו"ל פ"ר ולא ימות. ולאביי האי בשר מאי עביד ליה, באומר לקרן בהרתו קא מכוין וכו'. נמצא שאע"פ שמתכוין לשתיים למצות מילה וגם להטהר מהבהרת חשיב מצות עשה גמורה, ודחי האי עשה דמילה לל"ת דצרת. וה"נ ביבום כשמתכוין לשם מצוה וגם לשם נוי חשיב שפיר מקיים מצות יבום

ע"פ התורה. והיאך נעשה עצמנו כלי שרת לאפיקורסים והכופרים הללו, שעפ"ד רבותינו גדועים הם מן הגויים, וכמ"ש הרמב"ם (פי"א מה' ערות ה"י) ובש"ע חו"מ (סי' לד סכ"ב), ושונאים אותנו יותר מן הגוים (פסחים מט:). ועל כן ברור הדבר שאם היו שמץ מן הדברים הנ"ל, זה לא נאה ולא יאה, ואין במעשיהם כלום. וכי התורה של הרבנים הראשיים לעשות בה כטוב בעיניהם, אטו הם אפטרופוסים שלנו, לא נאבה ולא נשמע אליהם. וד' מרן יתר שלא תמוט. שאין האפטרופוס נוהג מתנה מנכסי יתומים כשהם מחיים. (וע' חו"מ סי' יב ס"ג). כל שכן למכור את ההת שלנו. והי' יעורנו על דבר כבוד שמו להתגבר נגד יצה"ר, והמכשולים ששמים רשעי וחצופי הדור, הני תעלי בני תעלי (ותעלולים ימשלו בהם), ויטהר לבנו לעבדו באמת אמן. (נתי"ו 21. וע' בשו"ת אור לי (סי' קכא) דאפילו לא מסתכרים דברי מרן, נקטינן כמותו, דאל"כ מאי מתני הקבלה וכו'. ע"ש. נתי"ו)

38. וכל שכן לפי מה ששמעתי וחרגו בטני שעשו כן ע"פ דרישת שרי הממשיה הישראלים (אשר בשם ישראל יכוננו) לבטל מצות יבום. זה ודאי שאין במעשיהם כלום. דאחגלי בהתייהו של השרים הללו שהם רשים - מתורה ומצות בני בלי דת, וכופרים בתורות שבכתב ושבעל פה. וחייבים אנו למסור נפשינו על דתינו נגד הרשעים הללו, שבאים לעקור את הכל. וכך דרכו של יצה"ר תחלה אומר וכו' (שבת קה:). ולא גרע זה ממ"ש ביו"ד (ס"ס יוח) הסכמה שצוה השר לבטל מקצתה אין ההסכמה בטלה מפני ציוויו. ע"ש. ולכן הקבלה שקבלנו דעת מרן, לא נוז סמנה. מכל שכן שאלו הרשעים כוונתם בעיקר לעקור הדת משרשה. והוי כדור שמד דאערקתא דמסאנא יהרג ואל יעבור. וע' יו"ד (ס"ס שלד). וא"כ אין מקום לשמוע להם אפילו אם היה היחורים ע"פ התורה צריך לנעול הדלת בפניהם, ואם לאו לפתח חטאת רובץ, וכדברי הגרי"א. (ע' דברי אליהו על פסוק זה). וידועים דברי הרמב"ן (ויקרא יט, ב) שיכול אדם להיות נבל

יביע

אבן העזר סימן יד

אומר

ת"א

ע"ש. ולדין אורוי מורינן להו לכתחלה ליבם, אלא שיש להסביר להם גודל המצוה וערכה, שיחכונו לשם מצות יבום, ותסגי להו בהכי, שאפילו אם יתכוונו גם לשם נוי או גם לשם ממון אין להקפיד על כך, וכמ"ש השבות יעקב והערך השלח והגרי"ח ב"ן איש חיל הנ"ל. וכ"ש אם יש רגלים לדבר שהיבם מכוי לשם מצוה, שבודאי שראוי מאד שכית הדין יעודדו אותם לקיים מצוה רבה זו. ולכן גם בנ"ד יש לבית-הדין להשפיע על היבמה להסכים לבקשת היבם ולהחכים כדי להקים שם המת על נחלתו. ולמוכחים ינעם ועליהם תבא ברכת טוב. והשי"ת יאיר עינינו בתורתו הקדושה אמן.

עובדיה יוסף ס"ט

נליונות ומילואים

22. וע"ע בשו"ת שמש ומגן ח"א (חאה"ע סי' ח), וח"ב (דף שא רע"ב), ע"ש. גליט

נו
"כ.
תיב
תות
דקא
כוין
טמא
היא
וליה
בני
וגם
זבות
אול.
דיים
זזקה
איש

קטינן
מנין
יבום
חברי
גם,
שו"ת
יבורי
ברתו,
ע"ש.
חכמי
מקום
זו כל
ד לכם
אפילו
גד
רייבים
דעינו.
זת ימי
"ס ב).
ה הנ"ל
ליבמה
מניעה
א כד"ן.

ם הללו,
ה' ערוה
(פסחים)
לא נאה
לעשות
א נשמע

ע"י וכ"פ בעל העיטור אות כ' כרבנן ע"ש
דף פ"ו ע"ב עיין בתשובת ר"י מינץ ס"ס ט'
ובתשובת הר"ן סי' כ"ב ובת"ה סי' ר"כ.

ואף ליעת הסוכרים דמצו' חליצה קודמת
הינו היכא דאפשר בחליצה ולא
לדחות המצוה לגמרי וכן משמע לשון הש"ס
והפוסקים חליצה קודמת ועיין בתשובת
מהר"מ ב"ב סי' תתס"ז ובאגודה וזה ג"כ
דעת ר"ת עצמו ואע"ג דאבא שאול קא'
חושש אני שיהא הולד ממו' לא שיהא בשביל
זה חשש איסור ח"ו רק דהוא חששא רחוקה
וכ"כ להדי' הב"י בתשובתו שם ותדע שכן
הוא דהא בפי' ב"ש דף ק"ט אמר בר קפרא
לעולם ידבק בג' דברים בחליצה כאבא שאול
ולא שיתרחק מן היבום א"ו דליכא איסור רק
חששא בעלמא משום דישאל בחזקת כשרים
הן עומדין אף שמכווין לנוי מ"מ מכוין ג"כ
לשם מצוה מתוך שלא לשמה בא לשמה דאף
אבא שאול לא קאמר אלא היכי דאין כוונתו
רק לשם נוי או לשם ממון אבל אם כוונתו גם
לשם מצוה ומוזה אל תנח ידו אין קפידא.

וראיה ברורה לזה דכה"ג אמרינן כל הנושא
אשה לשם ממון או או לנוי ה"ל
בנים שאינם מהוגנים וא"כ קשה אתה מוצא
לעז ח"ו על יוסף ובנימין שאבינו יעקב נשא
אותה בשביל שהיתה יפת תואר ויפת מראה
כאשר מוכיח המקראות ע"ז ויעקב איך עשה
כן וכן כל העולם נכשלו בזה כי כולם בני
אדם הם נושאים נשים המוצאים חן בעיניהם
ונותנין ג"כ עיניהם בממון ולא ימצא כלל
בנים מהוגנים אלא ודאי עיקר כמ"ש
דבשיתוף אין קפידא.

ובזה מתורץ מ"ש הפוסקים דאם מתחלה בא
יבם לב"ד לחלוץ לא חיישינן שדעתו
לשם הוי ומותר לייבם לדעת ר"ת ולא חששו
דילמא ערומי קא מערים אלא ודאי דלא
נחשדו ישראל על כך מהיות טוב לא יקרא
רע דודאי יכוון ג"כ לשם מצוה שוב מצאתי
ראיתי במלבושי י"ט על א"ה שחיבר הגאון
בעל תי"ט וז"ל אם מכוון לשם מצוה כגון

שבא לחלוץ תחלה וצ"ע דלמא אערומי קא
מערים וצ"ל דמן הסתם לא ניהוש עכ"ל.
הרי להדיא כמ"ש כלל יוצא מדברינו אלה
אפילו למ"ד מצות חליצה קודמת מ"מ
אין כופין לחלוץ שאם לא היכא שנשא אשה
כבר יש קצת פוסקים שכופין לחלוץ אבל
היכא שהיבם פנוי מוסכם מהפוסקים דאין
כופין על החליצה ואדרבה משמעות רמ"א
שהוא גדול שבאחרונים וכל גלילותינו נמשכן
אחריו משמע נמי דבפנוי אין כופין על
החליצה ואם שניהם רוצים מותר לייבם חדא
ממ"ש בא"ה סימן א' סעיף יו"ד בהג"ה
אמנם יש חולקין וס"ל דחרם רבנו גרשום
נוהג אפי' במקום מצוה ואפילו במקום יבום
וצריך לחלוץ משמע דבפנוי דליכא חריג
מותר לייבם ולהכי בסימן ע"ז לא הגי"ה
רמ"א דאין כותבין אגרת מרד על שומרת יבם
גם בסימן קס"ה כתב הרמ"א ואין לה דין
מורדת אם אינה רוצה להתייבם מ"מ לא כתב
שם רמ"א דאין כופין על החליצה.

גם לפי המסקנא שכתב שם רמ"א וז"ל ואם
אינם מכוונים לשם מצוה והיא אינה
רוצה להתייבם כופין לחליצה משמע דאם
שניהם רוצים מותרת להתייבם ואין כופין
לחליצה ואיך עלה על לבם לאסור מה
שמפורש לפנינו בש"ע להתיר וכ"כ בפשיטות
בתשובת פרח מטה אהרן ח"א סימן מ"א דכל
מחלוקת פוסקים אינם במקום עיגון וכ"פ
הב"ח בשו"ת בס"ס ע"ח דהיכא ששניהם
מרוצים ביבום אין בידנו להפרישם כל זמן
שלא נתברר לבד שאינם מכוונים לשם מצוה
לא מצד הדין ולא מצד התקנה שלא מצינו
שעשו תקנה שלא לייבם וכ"מ בתשובת
עבודת הגרשוני סי' י"ב וא"כ במקו' עיגון
שא"א ליבם לית חולי' וכ"כ התי"ט פ' י"א
ביבמות משנה ב' וז"ל וכי' המ"מ סוף הל'
'יבום ופשו' הוא דאם רצו כולם לחלוץ לכל
אחת הרשות בידם אבל לפי שמצות יבום
קודמת וכי' וכן הלכה דלעולם מצות יבום
קודמת אפילו יבמה לשם נוי ולשם ממון

הוא
אחי
שלן
אחו
קוד
ונ"
ואת
מצו
לעי
גדול
מצד
עלה
דפונ
פשו
לבט
פשו
האמ
לסת
קנאו
ה"ה
האר
וערן
מ"מ
דאסו
המופ
והצע
הלכו
בכאן
היום
לחלו
נעשה